

**RĪGAS BĒRNU TIESĪBU
AIZSARDZĪBAS
CENTRA**

DARBA ATSKAITE

2007. gads

SATURS

Ievads.....	3
1. Bērnu tiesību aizsardzības sistēma Rīgas pilsētā.....	5
2. Kontroles un uzraudzības sektora atskaite par paveikto darbu 2007.gadā.....	7
3. RBTAC galvenā speciālista - juriskonsulta atskaite par paveikto darbu 2007. gadā.....	11
4. Informācijas un analīzes sektora atskaite par paveikto darbu 2007. gadā.....	13
5. "Uzticības tālrunis" sektora atskaite par paveikto darbu 2007. gadā.....	16
6. RBTA komisijas „Lielā Serde” atskaite par paveikto darbu 2007. gadā.....	21
7. Rīgas rajonu/ priekšpilsētu bērnu tiesību aizsardzības komisiju atskaite..... par paveikto darbu 2007.gadā.....	25
8. RBTAC – Rīgas rajonu/ priekšpilsētu BTAK pasākumu ciklogramma.....	28
9. Latgales priekšpilsētas BTA komisijas atskaite par paveikto darbu 2007. gadā.....	29
10. Kurzemes rajona BTA komisijas atskaite par paveikto darbu 2007. gadā.....	39
11. Ziemeļu rajona BTA komisijas atskaite par paveikto darbu 2007. gadā.....	48
12. Zemgales priekšpilsētas BTA komisijas atskaite par paveikto darbu 2007.gadā.....	51
13. Vidzemes priekšpilsētas BTA komisijas atskaite par paveikto darbu 2007. gadā.....	56
14. Centra rajona BTA komisijas atskaite par paveikto darbu 2007.gadā.....	61
15. RBTAC priekšlikumi 2008. gada darba uzlabošanai.....	70

Ievads

Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrs ir pašvaldības iestāde, kas īsteno uzraudzību un kontroli bērnu tiesību aizsardzības jomā, nodrošina vienotu bērnu tiesību aizsardzības sistēmas darbību un koordinē bērnu tiesību aizsardzību Rīgā.

Centram ir noteikta sekojoša struktūra: direktors, direktora vietnieks, Problēmu izpētes nodaļa, Informācijas un analīzes sektors, Uzticības tālruņa sektors, Kontroles un uzraudzības sektors; seši Problēmu izpētes nodaļas galvenie speciālisti vada centra sektorus un ir Rīgas rajonu (priekšpilsētu) Bērnu tiesību aizsardzības komisiju priekšsēdētāji.

Centra direktora vadībā strādā Rīgas bērnu tiesību aizsardzības komisija (RBTAK), kuras sastāvā ietilpst institūciju pārstāvji, kuri nodrošina bērnu tiesības savās kompetences robežās Rīgas pilsētā - Izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Rīgas bāriņtiesa, Valsts un pašvaldības policijas, Labklājības departaments, Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvalde. Bez balss tiesībām komisiju darbā piedalās rajonu (priekšpilsētu) Bērnu tiesību aizsardzības komisiju priekšsēdētāji, no bērnu vides izveidotās „Lielās serdes” pārstāvji, sabiedrisko organizāciju pārstāvji.

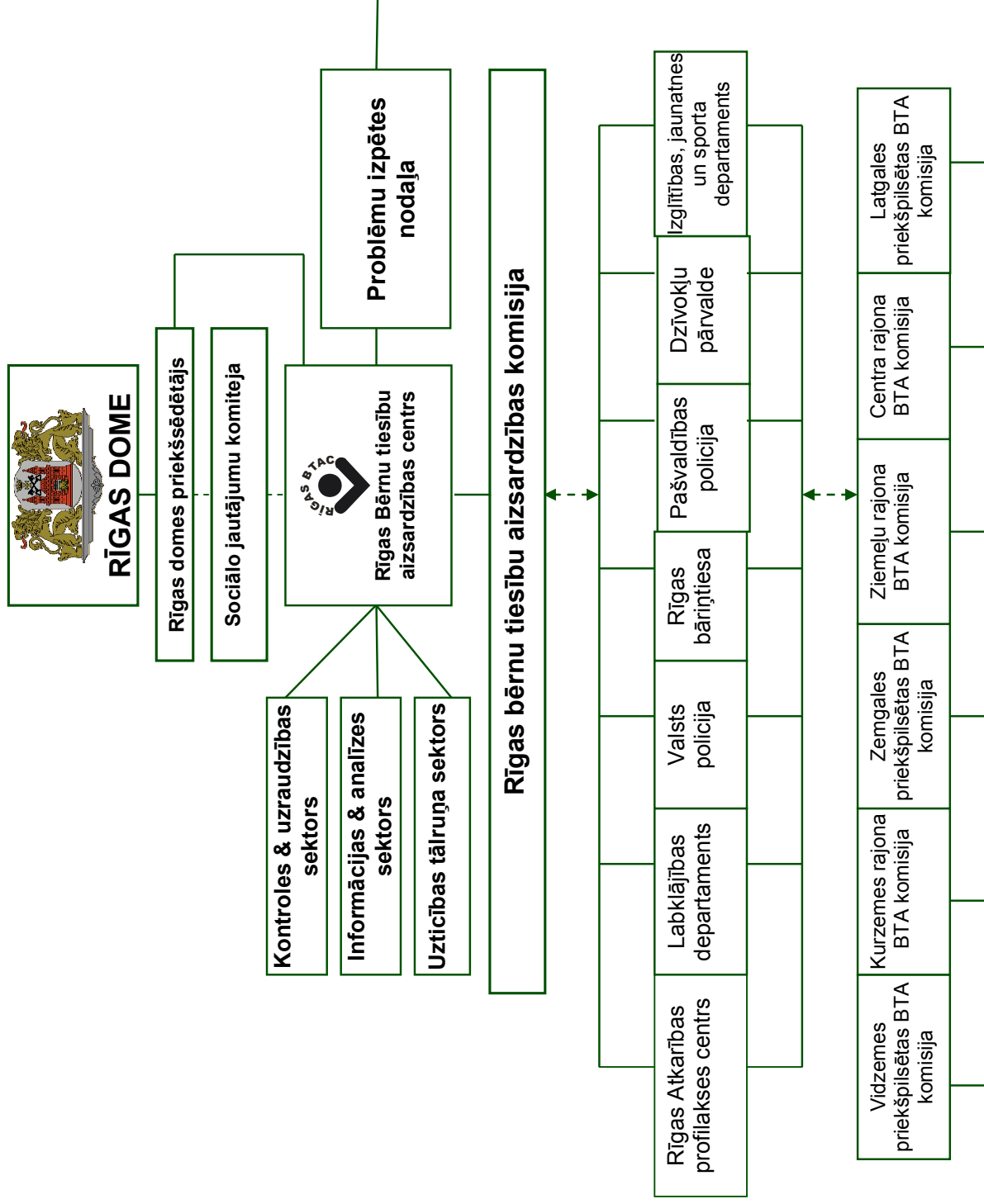
Rajonos un priekšpilsētās darbojas rajonu (priekšpilsētu) bērnu tiesību aizsardzības komisijas, kurās ir līdzīga pārstāvniecība kā pilsētas komisijā. RBTAK sēdes notiek vienu reizi mēnesī, bet rajonu (priekšpilsētu) sēdes notiek reizi divās nedēļās. Izglītības iestādēs darbojas izveidotās bērnu tiesību aizsardzību komisijas no pašu bērnu vidus, kuras koordinē sociālie pedagogi. No izglītības iestāžu BTAK veidojas rajonu (priekšpilsētu) BTAK, kuras cieši sadarbojas ar pieaugušo – speciālistu BTAK. Savukārt rajonu (priekšpilsētu) BTAK no bērnu vidus veido Rīgas BTAK, ko bērni paši nosaukuši par „Lielo serdi”. Šie visi ir bērni, kuri aktīvi piedalās centra 1997.gadā aizsāktajā kustībā „Bērns palīdz bērnam, bērns aizsargā bērnu”. Šīs kustības dalībnieki šo gadu laikā ir devuši ļoti lielu ieguldījumu bērnu pienākumu un tiesību nodrošināšanā pilsētā.

Centrs koordinē un vada bērnu tiesību aizsardzības darbu pilsētā, tāpat arī koordinē darbu ar sociālajiem pedagogiem.

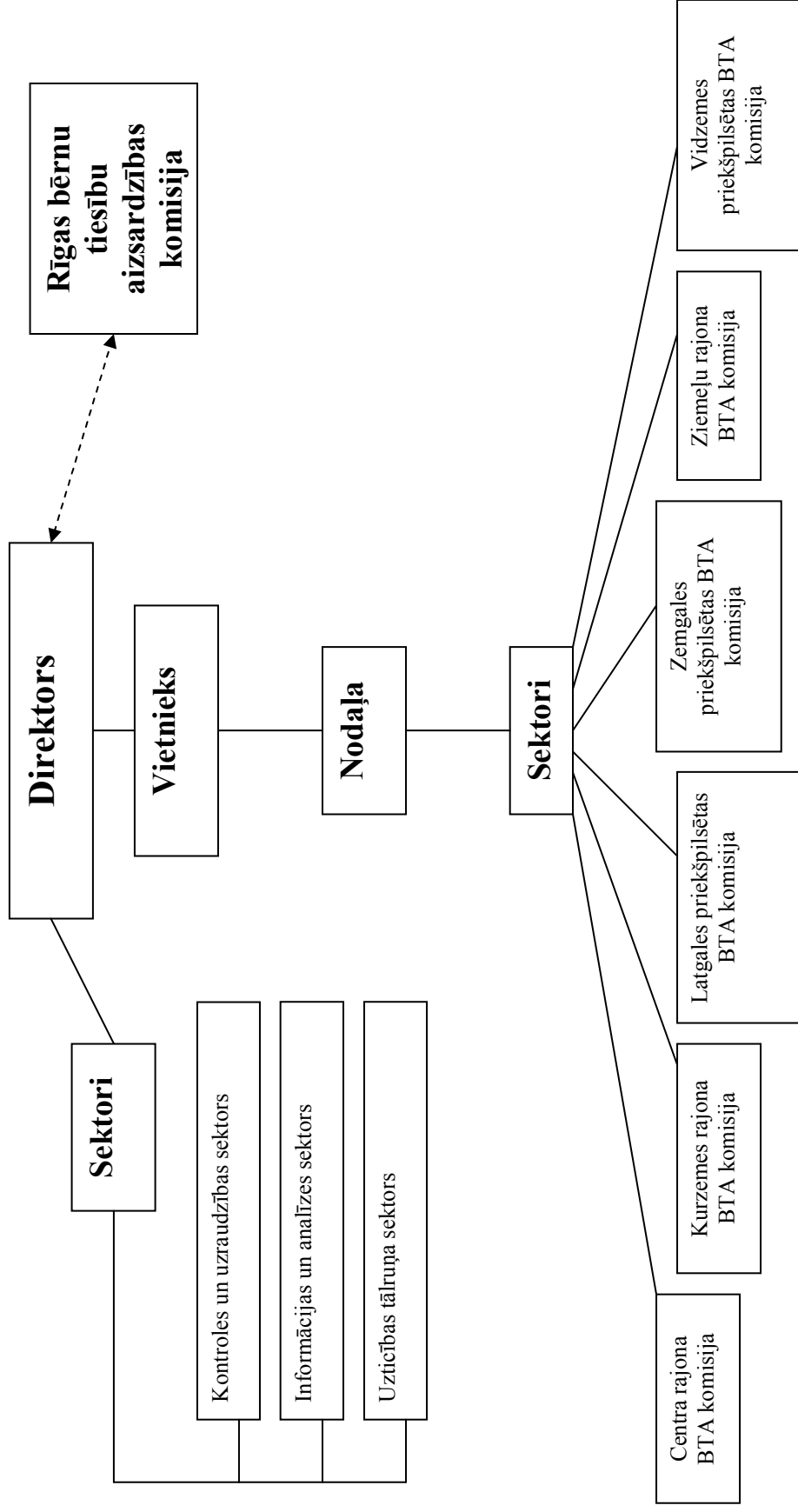
Sakarā ar RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta reorganizāciju un bērnu tiesību aizsardzības inspektoru štata vienību likvidāciju, RBTAC uzņēms jaunas papildfunkcijas, t.i. - piedalīšanos rajona tiesas sēdēs, risinot jautājumus par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu pielietošanu nepilngadīgajiem, kā arī padziļinātu konfliktu risināšanu skolās u.c. jautājumus saistītus ar bērnu tiesību aizsardzību skolās.

RBTAČ ir plašs sabiedriskais aktīvs ar citām institūcijām, kas darbojas bērnu tiesību aizsardzībā: Rīgas bāriņtiesa, Sociālais dienests, Izglītības, jaunatnes un sporta departaments, Valsts un pašvaldības policijas, Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvalde, medicīnas darbinieki, skolotāji un skolēni no skolām, žurnālisti, politiķi u.c.

1. BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS SISTĒMA RĪGAS PILSĒTĀ

RĪGAS BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRA ORGANIZATORISKĀ STRUKTŪRA

2. KONTROLES UN UZRAUDZĪBAS SEKTORA ATSKAITE PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ

1. Sektors ir piedalījies normatīvo aktu projektu un spēkā esošo normatīvo aktu grozījumu izstrādāšanā:

- 1.1. Sagatavoti atsevišķi RBTAC lokālie normatīvie akti, līgumi un citi dokumenti.
- 1.2. Sagatavoti priekšlikumi grozījumiem Ārstniecības likumā, Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā, Bāriņtiesu likumā un Ministru kabineta 16.12.2003. noteikumos Nr. 726 „Kārtība, kādā veicama obligātā ārstēšana bērniem, kuriem radušies psihiski vai uzvedības traucējumi alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotropu vai citu apreibinošu vielu lietošanas dēļ, un kārtība, kādā sociālās korekcijas izglītības iestādēs bērniem nodrošināma obligātā ārstēšanā no alkohola, narkotisko un psihotropu vielu atkarības.”
- 1.3. Sagatavoti priekšlikumi Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai par nepilngadīgiem bērniem drošas interneta vides izveidi.

2. Ar lūgumu palīdzēt atrisināt konkrētas problēmas, kas radušās ģimenēm ar bērniem, ir sagatavotas 83 vēstules fiziskām un juridiskām personām, tai skaitā:

- Rīgas domei - 3
- Rīgas domes Dzīvokļu pārvaldei – 4
- valsts un pašvaldības policijai - 6
- RD Labklājības departamentam – 1
- Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei - 1
- tiesām – 4
- zvērinātiem tiesu izpildītājiem – 7
- Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai - 8
- LR Tiesībsarga birojam – 1
- prokuratūrām – 3
- atbildes (vēstules) iesniedzējiem, iestādēm un amatpersonām – 41
- RD Īres valdei -1
- Tieslietu ministrijai - 1
- Rīgas bāriņtiesai - 1
- Jūrmalas bāriņtiesai - 1

3. Lai risinātu strīdus, kas skar bērnu tiesības, tiesas ceļā, ir sagatavoti 300 procesuāli dokumenti, tai skaitā:

- 3.1. Prasības pieteikumi:

- par laulības šķiršanu, uzturlīdzekļu piedziņu, aizgādības noteikšanu u.c.
- prasījumiem, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām - 231
- aizgādības tiesību atņemšanu (atjaunošanu) – 2
- par dzīvokļa lietošanas tiesību izbeigšanu un izlikšanu no tā – 2
- personu paskaidrojumi tiesai – 12
- par bērna paternitātes noteikšanu (apstrīdēšanu) - 21

3.2. Pieteikumi / iesniegumi:

- par sprieduma izpildes (izlikšana no dzīvokļa) atlikšanu – 2
- personu iesniegumi valsts/ pašvaldību institūcijām - 10

3.3. Kasācijas sūdzības – 1

3.4. Blakus sūdzības par tiesas lēmumiem – 2

3.5. Apelācijas sūdzības - 1

3.6. Sūdzības par kriminālprocesa uzsākšanu (izbeigšanu) - 1

3.7. Sūdzības Administratīvajai tiesai – 14

3.8. Sūdzības par zvērinātu tiesu izpildītāju darbībām - 1

4. Sektora pārstāvji ir piedalījušies:

- Seminārā - pētījumā „Sieviešu un bērnu tiesību īstenošana laulības šķiršanas gadījumos Latvijas tiesu praksē”.
- Seminārā „Tiesības uz ģimenes dzīvi kā cilvēka pamattiesības”, „Ģimenes tiesību starptautiskie un nacionālie tiesību aspekti”.
- Seminārā - „Publisko iepirkumu likuma” apspriešanā.
- Sektora pārstāvji regulāri piedalās tiesas sēdes par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem, kā arī krimināllietu izskatīšanā, kā nepilngadīgo likumiskie pārstāvji.

5. Ir sniegtas vidēji 1440 juridiskas konsultācijas (6 - 7 dienā), kā arī konsultācijas pa elektronisko pastu un tālruni gan privātpersonām, gan pašvaldības un valsts amatpersonām.

6. Kontroles un uzraudzības sektors apkopojot svarīgākās problēmas, kas radušās apmeklētājiem, secina sekojošo:

- Joprojām pastāv gadiem ilgi samilzusī mājokļa problēma Rīgā. Tūkstošiem ģimeņu ar bērniem atrodas uzskaitē palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājuma risināšanā. Līdz ar to, ar katru gadu palielinās sniegto konsultāciju skaits dzīvokļa jautājumos. Diemžēl šī problēma ir grūti risināma, jo pašvaldība nav spējīga nodrošināt jaunu mājokļu celšanu. Ja celtniecība

saglabāsies līdzšinējā līmenī, uzskaitē esošo ģimeņu skaits tikai palielināsies. Nepietiekama ir valsts līdzdalība, finansējums dzīvokļu jautājuma risināšanā.

- Palielinājies iesniegumu skaits ar lūgumu apstrīdēt administratīvajā tiesā iestāžu izdotos administratīvos aktus (dzīvokļu jautājumos, bāriņtiesas lēmumi par bērna aprūpi, personas statusa noteikšana Latvijā u.c.).
- Nemainīgi liels ir saglabājies juridisko konsultāciju skaits par ģimenēm, kurās viens vai pat abi no vecākiem ir devušies peļņā uz ārzemēm. Šajās ģimenē bērni tiek atstāti bez pienācīgas aprūpes vecvecāku vai attālāku radnieku uzraudzībā, kuri nespēj tikt galā ar bērnu audzināšanu. Viena no laulātajiem ilgstoša atrašanās ārzemēs nereti ir arī ģimenes iziršanas cēlonis. Tādējādi materiālās labklājības labā tiek upurētas ģimeniskās vērtības. Pēdējā laikā biežāk ir konstatēti gadījumi, kad vecāki (arī nepilsoņi) izbrauc uz ārzemēm kopā ar bērniem.
- Sakarā ar to, ka jau vairākus gadus uzturlīdzekļus bērnam, kuram kāds no vecākiem nespēj nodrošināt bērna minimālo uzturu, izmaksā valsts Uzturlīdzekļu garantiju fonds, biežāk kāds no vecākiem vēlas tiesas ceļā noteikt bērna paternitāti.
- Joprojām grūtības vecākam, kurš audzina bērnus, sagādā arī uzturlīdzekļu piedziņa no otra vecāka, ja tas atrodas ārzemēs – Eiropas Savienībā vai trešajās valstīs, tādēļ jāpilnveido tiesiskā sadarbība ar citām valstīm, izstrādājot reālu uzturlīdzekļu piedziņas mehānismu.

Sagatavotie procesuālie dokumenti un vēstules 2007. gadā

Prasības pieteikumi	268
Pieteikumi (iesniegumi)	12
Apelācijas sūdzības	1
Kasācijas sūdzības	1
Blakus sūdzības	2
Sūdzības (par kriminālprocesa ierosināšanu)	1
Sūdzības (par zvērinātu tiesu izpildītāju darbībām)	1
Sūdzības (administratīvajai tiesai)	14
Vēstules (fiziskām un juridiskām personām)	83
KOPĀ	383

Prasības pieteikumi pēc klasifikācijas 2007. gads

Par laulības šķiršanu, uzturlīdzekļu piedziņu, aizgādības noteikšanu u.c. prasījumiem, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām	231
Par aizgādības tiesību atņemšanu (atjaunošanu)	2
Par dzīvokļa lietošanas tiesību izbeigšanu un izlikšanu no tā	2
Par paternitātes noteikšanu/apstrīdēšanu	21
Personu paskaidrojumi tiesai	12
KOPĀ	268

**Kontroles un uzraudzības sektora vadītāja
Poļina Hohrina**

3. RBTAC GALVENĀ SPECIĀLISTA - JURISKONSULTA ATSKAITE PAR VEIKTO DARBU 2007. GADĀ

1.	Sniegtās konsultācijas	116
2.	Atbildes uz iesniegumiem, vēstulēm, iesniegumi tiesībsargājošām un citām iestādēm	91
3.	Pārstāvība tiesas sēdēs	41
4.	Sastādītas apelācijas sūdzības	5
5.	Sastādītas blakus sūdzības	6
6.	Pārstāvība policijas iestādēs	9
7.	Centra nolikuma projekta izmaiņas	2
8.	Sastādīti iebildumi revīzijai, pārbaudei	2
9.	Centra nolikuma projekta grozījumi	2
10.	Lekcijas likumdošanas jautājumos „Lielajai serdei”	7
11.	Nodarbības ar Ziemeļu rajona Bērnu tiesību komisiju	5
12.	Piedalīšanās iesniegumu pārbaudēs	5
13.	Sagatavoti priekšlikumi grozījumiem tiesību normās par piespiedu bērnu piespiedu ārstēšanu no atkarībām	1

1. 2007.gadā konsultācijas sniegtas ģimenēm ar nepilngadīgiem bērniem, galvenokārt, par problēmām ar noslēgtiem līgumiem par dzīvojamo telpu īri denacionalizētajos namos; šo namu īpašnieku patvarību pret īrniekiem; īrnieku, kuru aizgādībā ir nepilngadīgi bērni izlikšanu no dzīvojamām telpām bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas; bērna paternitātes noteikšanu uzturīdzekļu piedziņu no vecākiem; bērnu atkarības jautājumos, par bērnu skolu iekšējās kārtības pārkāpumiem, sakarā ar bērnu vardarbību; vecāku un bērnu konfliktiem u.c.
2. Atbildes uz vecāku un citu personu iesniegumiem, kuri saistīti ar problēmām ģimenēs ar nepilngadīgiem bērniem, ierosinātiem kriminālprocesiem.
3. Iesniegumi tiesībsargājošām iestādēm, galvenokārt, tika iesniegti saistībā ar pieprasījumiem par ierosināto kriminālprocesu virzību.
4. Centra pārstāvība tiesas sēdē, galvenokārt, saistīta ar audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem, kā arī ierosinātajiem kriminālprocesiem pret pieaugušajiem par vardarbību pret bērniem sabiedrībā un ģimenē.

5. Apelācijas sūdzības un sūdzības tika sastādītas A.Voitovas, Bakūnes, Frīdmanes, Madzuļa, Sļutas lietās.
6. Blakus sūdzības tika iesniegtas Madzuļa (2), Sļutas (2), Knodzes, Voitovas lietās.
7. Centru pārstāvēju, Launerta, Caunītes (4), Frīdmaņa (2), Knodzes, Ustupa lietās.
8. 2007.gada laikā tika pārstrādāts Centra nolikums (projekts 4 un 5).
9. 2007.gada revīzijas komisijai un Centra iekšējo dokumentu aprites kārtības ievērošanas pārbaudes komisijai tika sastādīti iebildumi par atsevišķiem revīzijas komisijas un pārbaudes komisijas pārbaūžu rezultātiem.
10. Centra nolikuma projektā tika veikti grozījumi atsevišķu Nolikuma punktu redakcijās.
11. , 12. „Lielās serdes” dalībniekus un Ziemeļu rajona Bērnu tiesību aizsardzības komisijas locekļus iepazīstināju ar Rīgas domes saistošajiem noteikumiem par sabiedriskās kārtības ievērošanu, ģimenes tiesībām, par konvencijā Bērna tiesībām, Bērnu tiesību aizsardzības likumā noteiktajiem bērnu pienākumiem pret ģimeni, skolu, sabiedrību un valsti un tiesībām, par vardarbības izskaušanu skolā savstarpējā saskarsmē.
12. Piedalījies ģimenes apstākļu pārbaudēs Madzuļa, Bergas, Knodzes, un Strautiņas ģimenēs, kā arī bērnu namā „Ziemeļi” sakarā ar sūdzību, ka bērniem netiek savlaicīgi izmaksāta nauda pārtikai izejamām dienām.
13. Sagatavoti un iesniegti attiecīgām iestādēm priekšlikumi grozījumiem likumdošanā ar mērķi ieviest nepilngadīgo piespiedu ārstēšanu no visām atkarībām.

I.Vikmane

4. INFORMĀCIJAS UN ANALĪZES SEKTORA ATSKAITE PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ

1. Tehniskie darbi:

- Aktualizēta pieejamā informācija, kā arī uzturēta un papildināta RBTAC mājas lapa (<http://www.bernutesibas.lv>).
- Fotografiju uzņemšana dažādos RBTAC centra, rajonu/ priekšpilsētu BTAK rīkotajos pasākumos ar mērķi publicēt un arhivēt uzņemto materiālu RBTAC vajadzībām (avīzē, internetā).
- Pāriešana uz RD domēnu – ar visām, no šī izrietošajām lietām (lietotāju datu un datoru konfigurācija, drošības līmeņa konfigurācija/ paaugstināšana).
- Tehniska nodrošināšana RBTAC rīkotajos pasākumos un lietotāju darbstaciju vietās (IT, audio, video – pēc apstākļiem/ nepieciešamības).
- IT un ar to saistīto jomu atbalsta sniegšana RBTAC IT lietotājiem.

2. Materiālu sagatavošana:

- Sagatavoti un iespiesti RBTAC informatīvie/ reprezentatīvie materiāli, ar nolūku popularizēt RBTAC un RBTAC „Uzticības tālruni”.
- Atjaunoti, tulkoti un atkārtoti izdoti bukleti, vizītkartes un uzlīmes utml. Piemēram, tulkoti un izdoti „Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrs”, „Īsi par Bērnu tiesību aizsardzības komisijām” uz krievu un angļu valodu.
- Sagatavoti, attīstīti un arhivēti foto materiāli RBTAC darbības atspoguļošanai informatīvajos materiālos – avīzēs, interneta mājas lapā, žurnālos, bukletos, standos u.c.
- Tekstu rediģēšana un noformēšana publicēšanai žurnālā „Mūsu Rajons” (12 numuri).
- Avīzes „Nākotnes vārdā” (2 numuri) tekstu/ bilžu rediģēšana, noformēšana un izdošana.
- Organizēta un realizēta RBTAC informatīvo materiālu ar „Uzticības tālruņa” kontaktinformāciju izdalīšana Rīgas pilsētā esošajās „Jāņa Rozes” grāmatnīcās (2007.gada rudens).
- Uzsākta materiālu apkopošana par 2007.gada 29., 30.novembrī notikušās Starptautiski zinātniski praktiskās konferences „Sociālā pedagoga un klašu audzinātāju sadarbība. Inovācijas darbā.” norisi.
- RBTAC darbības apraksta un kontaktinformācijas sagatavošana informatīvajiem medijiem (telefona katalogos, internetā).

3. Piedalīšanās konferencēs, semināros, BTAK pasākumos un aktivitātēs:

- RBTAC popularizēšana un reklāmas materiālu un avīzes „Nākotnes vārdā” izdare 2007.gada 1.septembra pasākumā „Zinību diena” Vērmanes dārzā organizētajā informatīvajā akcijā.
- Piedalīšanās bērnu preču un pakalpojumu izstādē „Bērnu pasaule 2007” izstāžu centrā Ķīpsalā.
- Piedalīšanās Rīgas rajona un priekšpilsētu organizētajos pasākumos – BTAK sanāksmēs, pieaugušo BTAK sēdēs, „Lielās serdes” sanāksmēs, atspoguļojot to darbu centra mājas lapā <http://www.bernutiesibas.lv> gan vizuāli, gan aprakstos.
- Piedalīšanās Rīgas Atkarības profilakses centra 2007.gada 5.septembrī organizētajā seminārā „Pilsēta bez narkotikām. Pieredze. Iespējas. Izaicinājumi”.
- Piedalīšanās LTV7 jaunā bērnu raidījuma prezentācijā „Kaste” (15.10.2007.).
- Dažādu konkursu organizēšana: piemēram, fotokonkurss „[ie]SPĒJAS” RBTAC kalendāra izveidošanai (01.10.2007. – 19.10.2007.) utml.
- Organizēšana un piedalīšanās Starptautiskajā zinātniski praktiskajā konferencē „Sociālā pedagoga un klašu audzinātāju sadarbība. Inovācijas darbā.” (2007.gada 29., 30. novembris).
- Informatīvo materiālu izdare un RBTAC popularizēšana Rīgas skolā un pirmsskolas izglītības iestādēs.
- Precizēta RBTAC kontaktinformācija dažādās mājas lapās, kur ir izlikta informācija par RBTAC.
- Tehniski sagatavoti rakstiski materiāli RBTAC administrācijai.

4. Priekšlikumi turpmākai darbībai:

- Akcentēt bērna un jauniešu audzināšanas nozīmi ar informatīvo materiālu palīdzību.
- Izstrādāt informatīvu bukletu par bērnu pienākumiem un tiesībām pirmsskolas vecuma bērniem.
- Izstrādāt informatīvu bukletu par bērnu pienākumiem un tiesībām krievu valodā.
- Iesaistīties projektu izstrādē un realizācijā, kas skar RBTAC interesējošos jautājumus.
- Aktualizēt jautājumu par bērnu, vecāku, skolotāju, speciālistu u.c. sabiedrības locekļu pienākumiem, veicot informatīvus pasākumus skolās, pirmsskolas izglītības iestādēs u.c.
- Veidot informatīvu materiālu par dažāda veida bērnu drošību, kas atspoguļojams RBTAC mājas lapā <http://www.bernutiesibas.lv>.

- Izstrādāt jaunu dizainu RBTAC interneta mājas lapai, kas to padarīs ērtāku un vieglāk saprotamu/pieejamu.
- Apkopot un izveidot tematisku arhīva sadaļu (gan teksta, gan audio/ video) RBTAC mājas lapā, kas atvieglos informācijas iegūšanu par interesējošo tēmu.

Informācijas un analīzes sektora vadītājs

Aivis Jansons

5. „UZTICĪBAS TĀLRUŅA” SEKTORA ATSKAITE PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ

2007. gadā Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra (turpmāk Centrs) „Uzticības tālrunis” (turpmāk UT) savas darbības vienpadsmitajā gadā darbu turpināja bez pārtraukuma visas diennakts režīmā kā darb dienās, tā arī brīvdienās un svētkos.

Šajā gadā uz klausīti **9817 zvani** (1. kvartālā – 2112; 2. kv. – 2359; 3. kv. – 2620; 4. kv. – 2726 zvani).

Neskatoties uz to, ka darbojas arī divi citi ar bērniem saistīti uzticības tālruņi, Centra tālrunī saņemto zvanu skaits ir pieaudzis par 16,8 %, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Turpinām pieņemt zvanus no taksofonu kabīnēm uz Centra budžeta rēķina, kas **nodrošina iespēju** vajadzības gadījumā piezvanīt bērniem, kuriem nav naudas un/ vai telefona. Par zvaniem no fiksētā tālruņa aparāta un no mobilā tālruņa uz Centra UT joprojām ir jāmaksā, kas ir negatīvs faktors, tomēr tas samazina ”blēņu zvanu” īpatsvaru.

Runājot par UT speciālistu darbu 2007. gadā, jāsaka, ka tas bijis ļoti grūts, jo risināmo problēmu loks kļūst arvien komplicētāks, jo to risināšana netika laicīgi uzsākta.

Saņemto zvanu problemātika, tāpat kā iepriekšējos gados, ir ļoti plaša. Jāuzsver, ka lielākā daļa zvanu satur vairākas problēmas, ko iespējams konstatēt tikai ilgākas sarunas gaitā, reizēm pat tikai turpmākajā darbā. Zvanītāji, sniedzot informāciju, vēlas saņemt arī padomus par iespējamām problēmu risināšanas ceļiem.

Bērnu vecāku zvanu skaits ir palielinājies, kas skar ģimenes attiecības, tajā skaitā vecāku un vecvecāku savstarpējās attiecības, kā arī viņu attiecības ar bērniem un mazbērniem.

Joprojām daudz zvanu par laulību šķiršanas problēmām, paternitātes noteikšanu un uzturlīdzekļu piedzīšanu. Sociālo problēmu loks nav samazinājies.

Īpaši satraucoša ir vardarbības problēma visos tās izpausmes veidos. Milzīgas sociālās noslāņošanās apstākļos, sociālās netaisnības un zemās inteliģences līmeņa radītā vardarbība ir visaptveroša: bērns pret bērnu, skolotājs pret bērnu un otrādi, vecāks pret savu vistuvāko – pret savu bērnu utt.

Daudz saskaramies, iespējams, ar psihiski slimo cilvēku (gan pieaugušo, gan bērnu) problēmām.

Bērnu, jauniešu satrauc savstarpējo attiecību jautājumi. Diemžēl cieņā nav tikums un pašlepnums (labajā nozīmē), jo trūkst pozitīvo piemēru.

Lielu postu nodara plašsaziņas līdzekļi (tai skaitā internets), noārdot klasiskās vērtības un jebkuras barjeras, radot nenobriedušajos bērnu prātos visatļautību.

Lai informētu sabiedrību, Centra UT numurs tiek reklamēts dažādās tālruņu uzziņu grāmatās, žurnālos „Mūsu Rajons”, „Mans Īpašums”, „Psiholoģijas Pasaule”, Centra izdotajās brošūrās, bukletos, uzlīmēs, vizītkartēs. Tālruņa numurs ievietots vairāku izdevniecību izdotajās skolēnu dienasgrāmatās.

UT sektora darbinieki ir iesnieguši rakstus Centra izdevumam „Nākotnes Vārdā”, snieguši intervijas citiem preses izdevumiem.

Uzticības tālruņa speciālisti piedalījušies plašsaziņas līdzekļu raidījumos (TV, radio).

Zvani tiek saņemti gan no bērniem, gan no pieaugušajiem saistībā ar ģimenēm un bērniem. Pēc pieņemtajiem zvaniem UT darbinieki iesnieguši 94 ziņojumus, kad zināms, ka zvanītājs pats nenāks uz Centru ar iesniegumu. Daudzos gadījumos jau uzreiz pēc saņemtā zvana sagatavota vēstule attiecīgajām iestādēm (pašvaldības vai valsts policijai, sociālās palīdzības dienestam, bāriņtiesai, Bērnu un ģimenes lietu ministrijai, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai, LR Tiesībsarga birojam).

Diezgan bieži saņemtā informācija ir nepilnīga vai neprecīza, tādēļ jāstrādā, lai, izmantojot pieejamās datu bāzes, to precizētu un papildinātu.

Daļā gadījumu problēmas mēģinām noskaidrot un novērst, sadarbojoties ar skolu sociālajiem pedagogiem, skolu psihologiem un klašu audzinātājiem. Ja nepieciešams, pēc tam rakstām arī ziņojumu Centra direktoram.

UT darbinieki strādā ar iesniegumiem un citiem dokumentiem pēc Centra direktora vīzas.

Veiktas pārrunas ar dažādām auditorijām par bērnu tiesībām un pienākumiem, par bērnu veselības, saskarsmes jautājumiem, par Centra UT.

Kopā ar citiem Centra speciālistiem un citu institūciju pārstāvjiem veiktas pārbaudes gan ģimenēs, gan bērnu aprūpes iestādēs. Sniegtas konsultācijas klientiem Centrā.

Turpinām uzkrāt informāciju par sabiedriskajām organizācijām, kuras darbojas ar bērniem.

Nepieciešamības gadījumos esam piedalījušies tiesas sēdēs, kas saistītas ar vardarbību pret bērnu, snieguši liecības policijai par saņemto informāciju.

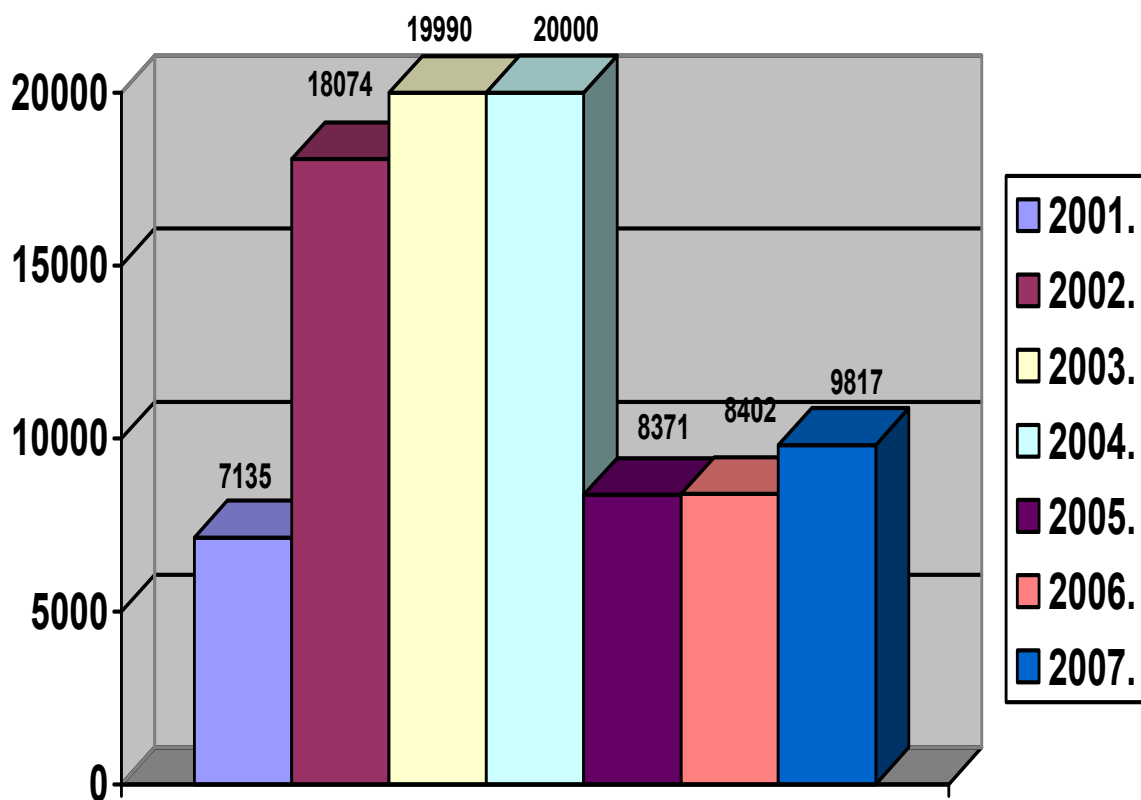
Pieredzes apmaiņa un kvalifikācijas celšana

UT speciālisti piedalījušies Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas semināros par aktualitātēm BTA jomā, LR Tiesībsarga organizētajā seminārā 2007. gada 10.-11. decembrī par aktualitātēm Ombuda darbā, Latvijas Universitātes un biedrības „Ētikas Tilts Latvijā” organizētajā konferencē „Vardarbības izpausmes medijos: cēloņi un sekas” 2007. gada 30. novembrī.

UT darbinieki K.Bulatova un I.Biezā turpināja mediatoru apmācību kursu ES projekta „Strīdu izšķiršanas sistēmas un praktizējošu juristu apmācības” ietvaros, 24. un 25. maijā piedalījās noslēguma konferencē par meditācijas metodes pielietošanu Pasaulē un Latvijā.

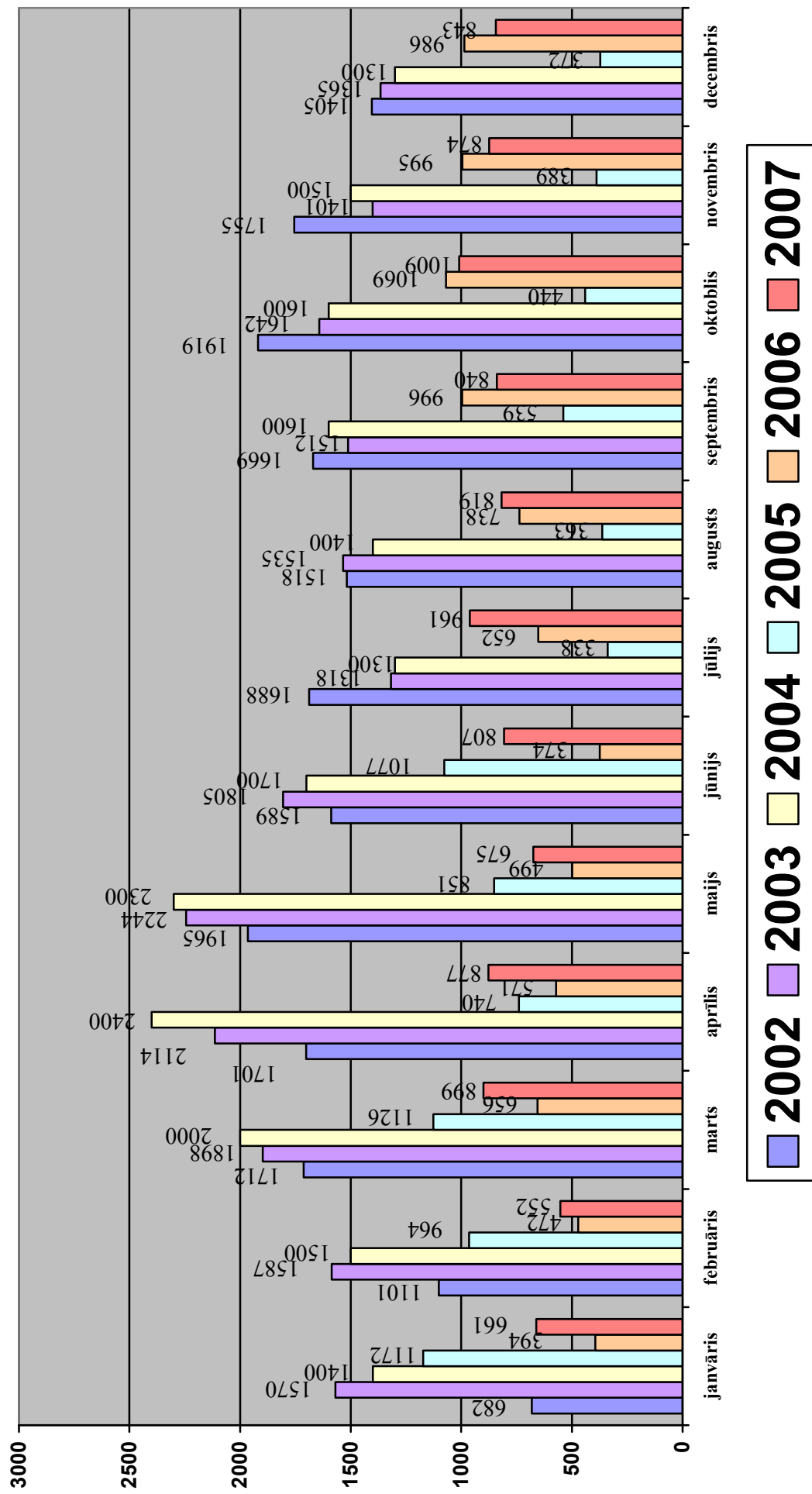
Galvenā speciāliste Sarmīte Zeire piedalījās semināros „Dokumentu arhivēšana” un „Tipiskās kļūdas lietvedības kārtošanā”, kā arī Rīgas domes seminārā par RD lietvedības sistēmas pilnveidošanu.

Saņemto zvanu skaita izmaiņas pa gadiem (2001. – 2007. g.)

Piecu gadu zvanu skaits pa mēnešiem (2002. - 2007. g.)

SANĒMTIE ZVANI

Priekšlikumi „Uzticības tālruņa” sektora turpmākajam darbam

1. Saņemto zvanu datorizētas uzskaites un sadalījuma pa problēmu veidiem programmas uzlabošana un atjaunošana sadarbībā ar Informācijas un analīzes sektoru.
2. Uzlabot informācijas sniegšanu par UT ienākušajām problēmām izdevumā „Nākotnes Vārdā”.
3. Pievērst uzmanību speciālistu „izdeģšanas sindroma” problēmai.

„Uzticības tālruņa” sektora vadītāja

Inta Biezā

**6. RĪGAS PILSĒTAS SKOLU JAUNIEŠU KUSTĪBAS
„BĒRNS PALĪDZ BĒRNAM, BĒRNS AIZSARGĀ BĒRNU”
RĪGAS BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS KOMISIJAS
„ LIELĀ SERDE” ATSKAITE
PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ**

„Lielā serde” ir jauniešu kustības „Bērns palīdz bērnam, bērns aizsargā bērnu” Rīgas bērnu tiesību aizsardzības komisija, kuru veido pēc brīvprātības principa visu Rīgas rajonu/ priekšpilsētu aktīvākie skolu Bērnu tiesību aizsardzības komisiju dalībnieki, kas labi orientējas bērnu tiesību aizsardzības jomā, kā arī sociālajos un politiskajos jautājumos.

„Lielā serde” savā darbībā vadās pēc 1989.gada ANO Ģenerālās asamblejas Konvencijas par bērnu tiesībām, LR 1998.gada 19.jūnija Bērnu tiesību aizsardzības likuma un citiem LR normatīvajiem aktiem, kā arī pēc „Lielās serdes” nolikuma.

Starptautiskā konferencē „100 gadi bērnu aizsardzība. Ieteikumi nākotnei” Nīderlandē, Amsterdamā, kurā Eiropas Padomes ģenerālā Sekretariāta vietniece savā uzstāšanās runā „Būvēsim Eiropu priekš un ar bērniem” uzsvēra, ka Eiropas Padomes viena no nākamo gadu prioritātēm ir jāstrādā nevis bērniem, bet ar bērniem. RBTAC jau sen strādā pēc šāda principa, par to liecina Rīgas rajonu/ priekšpilsētu skolu BTAK un Rīgas pils. skolu jauniešu kustības „Bērns palīdz bērnam, bērns aizsargā bērnu” Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības komisijas „Lielā serde” darbība. Aizvadītajā gadā „Lielā serde” savu darbību virzīja uz to, lai tiktu uzklausīts nepilngadīgo viedoklis un ņemtas vērā viņu intereses, risinot dažādas valsts problēmas, kas skar nepilngadīgos, īpaši akcentējot, ka bez pienākumiem nav tiesību.

2007.gada oktobrī kārtējo vēlēšanu rezultātā par „Lielās serdes” priekšsēdētāju tika izvirzīta Zane Geistarte (Rīgas J.Poruka vidusskola), par vietniekiem - Signe Smilga (Rīgas komercģimnāzija) un Jevgenijs Gončarenko (Ziemeļvalstu ģimnāzija). Sekretāres darbu vairākus gadus čakli veic Dace Šikova (Rīgas 49.vidusskola).

Šodienas sociāli ekonomiskā situācija valstī diemžēl ir tāda, ka vecāki ne vienmēr var nodrošināt bērna tiesības uz pilnvērtīgiem dzīves apstākļiem. Vecāku bezdarbs vai pretēji – lielā aizņemtība darbā, zemais algu līmenis, augstā dzīves dārdzība ir tikai dažas no problēmām, kuru dēļ cieš bērni. „Lielās serdes” dalībnieki kopā ar Ziemeļu rajona skolu BTAK uzsāka izpēti darbu anketējot skolēnus par tēmu „Kā Tu jūties ģimenē?” Aptaujās konstatēja, ka lielākā daļa bērnu savās ģimenēs jūtas labi, taču bija arī tādi, kuri uzskata, ka nevar nevienam uzticēties, ir naidīgās attiecībās ar tuviniekiem, reti satiekas ar vecākiem viņu aizņemtības dēļ.

„Lielā serde” 2007.gadā turpināja piedalīties Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāta piedāvātajā Net-Safe projektā „Par drošu internetu.” Pateicoties „Lielās serdes” aktīvistiem, vairāki Rīgas skolu skolēni piedalījās anketēšanā - pētījumā ”Drošāks internets bērnu un jauniešu vidū”. Tika aptaujāti bērni līdz 13 g.v., jaunieši no 14 līdz 18 g.v., informātikas skolotāji un vecāki.

2007.gada 28.februārī „Lielās serdes” un Ziemeļu rajona BTAK sēdē piedalījās lektors no Veselības veicināšanas valsts aģentūras narkologs J. Caunītis. Skolēni uzzināja, kādas sekas cilvēka organismā izraisa smēķēšana, ko par to domā un kādus risinājumus redz Valsts un Pasaules Veselības organizācijas, kāda nozīme ir reklāmai, kā ar šo problēmu var cīnīties. Katrs dalībnieks saņēma informatīvo materiālu „Bēdz no vēža” un grāmatu „Veselības jomas. Profesionāļu loma tabakas kontrolē.” Novērtējot lekcijā gūtās atziņas, komisiju aktīvistu darbojās šīs problēmas mazināšanā savās skolās, savā klasē, jaunāko klašu audzināšanas stundās. Plašāku informāciju ”Lielās serdes” dalībniekiem sniedza Zane Geistarte, kura piedalījās Latvijas Pretsmēķēšanas koalīcijas konferencē. Rezultātā „Lielās serdes” aktīvistu izveidoja un veica anketēšanu par smēķēšanas problēmām savās skolās, kas parādīja, ka liela daļa jauniešu neapzinās situācijas nopietnību.

2007.gada februārī „Lielā serde” piedalījās Rīgas Jaunatnes iniciatīvu atbalsta programmas 2007.g. projektu konkursā ar savu izstrādāto projektu „Tu neesi viens”, kas tika finansiāli atbalstīts gan no RBTAC, gan Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta. „Lielās serdes” dalībnieki projekta ietvaros Bērnu slimnīcā Gaiļezērā iesaistījās slimu un ilgstoši slimnīcā ārstējošo bērnu atbalstā, veidojot sirsnīgāku un draudzīgāku vidi, harmonizējot saskarsmi, tādejādi veicinot sadarbību, kā arī labvēlīgi ietekmējot viņu psihoemocionālo stāvokli. Jaunieši iesaistīja bērnus radošā darbībā, tika zīmēti, veidoti, rīkotas nelielas viņu darbiņu izstādes, skatītas filmiņas, kopīgi apmeklēta cirka izrāde. Projektā iesaistījās pārstāvji no vairākām Rīgas skolām: Rīgas J. Poruka vidusskola, Rīgas 13. vidusskola, Rīgas 64. vidusskola, Rīnūžu vidusskola, Rīgas Mežaparka vidusskola, Rīgas 49. vidusskola, Rīgas komercģimnāzija. Prieks par kopējo darbošanos bija abpusējs. Tas deva patiesu gandarījumu arī „Lielās serdes” dalībniekiem, jo viņi secināja, ka bērniem, kuri ilgu laiku pavada slimnīcā, trūkst mīlestības un draugu atbalsta. Arī slimnīcas personāls projekta darbību uzņēma ļoti pozitīvi un izteica vēlmi arī turpmāk sadarboties.

„Lielās serdes” pārstāvji ņēma aktīvu līdzdalību Starptautiskā bērnu aizsardzības dienā 2007.gada 1.jūnijā, ko Ziemeļu rajona Izpilddirekcijas telpās organizēja RBTAC. Pasākumā radošajās darbnīcās darbojās pedagoģiskās korekcijas klašu un speciālo skolu skolnieki. Notika arī 9. un 12. klašu absolventu apsveikšana par aktīvu darbu BTA komisijās. „Lielās serdes” pārstāves Zane Geistarte, Līva Geistarte un Signe Smilga 2007.gada 25.augustā piedalījās pasākumā „Eurizons 2007”. Pasākums notika Rīgas Centrālajā stacijā, kurā darbojās astoņas informatīvās

teltis. Minētās meitenes darbojās informatīvajā teltī par tēmu – „Mazināt bērnu mirstību.” Tika dalīti dažādi tematiskie informatīvie materiāli. Secinājums: liela loma bērnu mirstības mazināšanā ir gan valstij, gan bērnu vecākiem, gan ikvienam sabiedrības loceklim. Ar pasākuma norisi jaunietales iepazīstināja „Lielās serdes” dalībniekus.

2007.gada 1.septembrī Vērmanes dārzā IJSD rīkotajā pasākumā „Zem viena jumta - 2007 ” kopā ar RBTAC speciālistiem piedalījās „Lielās serdes” aktīvistes, sniedzot informāciju par RBTAC, par kustības „Bērns palīdz bērnam, bērns aizsargā bērnu” darbību, kā arī veica aptauju par pienākumiem mājā, skolā un sabiedrībā. Pārsteiguma balvas bija ikvienam bērnam, kurš izteicās par tik svarīgu tēmu kā pienākumi.

Lai dalītos pieredzē kā notiek pasākumi citās skolu BTA komisijās, 2007.gada 6.decembrī „Lielās serdes” pārstāve Signe Smilga piedalījās Zemgales priekšpilsētas skolu BTAK rīkotajā seminārā „Konflikti skolā un ārpus tās”, par redzēto informējot pārējos „Lielās serdes” dalībniekus. Tika secināts, ka šāda veida pieredzes apmaiņa jāpraktizē arī turpmāk.

2007.gada 29.-30.novembrī „Lielās serdes” pārstāves piedalījās Starptautiskajā zinātniski praktiskajā konferencē „Sociālā pedagoga sadarbība ar klases audzinātājiem. Inovācijas darbā.” Šajā konferencē 5.darba grupas „Bērnu un jauniešu līdzdalība skolēnu pienākumu un tiesību nodrošināšanā” viena no vadītājām bija „Lielās serdes” priekšsēdētāja Zane Geistarte. Darba grupas nozīmīgākās atziņas bija, ka īpaša vērtība jāpievērš audzināšanas procesam, ka valstij jāuzņemas lielāku atbildību par ģimenēm.

Par radošu, aktīvu darbību gada laikā Rīgas skolu Bērnu tiesību aizsardzības komisiju aktīvisti saņēma neaizmirstamas balvas - izglītojošu ekskursiju uz Poliju (12.05.-14.05.2007.) un sveču ražotni Dobelē (07.12.2007.).

Aizvadītā gadā „Lielās serdes” pārstāvji piedalījās vairākās labdarības akcijās. Ar saldumiem, augļiem un rotaļlietām tika iepriecināti draugi Rīgas Gaiļezera slimnīcā, Rīgas Mežaparka vidusskolas korekcijas klašu skolēni, bērnu nama „Ziemeļi” mazie bērni un Rīgas Sarkandaugavas filiālbibliotēkas Ziemassvētku pasākumā dāvanas saņēma Rīgas 5.internātskolas audzēkņi.

2007.gadā par aktualitātēm savā darbībā „Lielās serdes” aktīvisti sniedza RBTAC mājas lapā un laikrakstā „Nākotnes vārdā”, piedalījās arī RBTAC izsludinātajā fotokonkursā „Iespējas”.

Lai „Lielās serdes” dalībnieki labāk orientētos valstī notiekošajā, izprastu sociālekonomisko un politisko situāciju Latvijā un pasaulē, lai bērniem būtu zināšanas, un viņi tās varētu pielietot savu un vienaudžu problēmu risināšanā, pēc „Lielās serdes” dalībnieku vēlmēm, tika piedāvāts izglītojošo lekciju cikls. RBTAC direktors J.Gulbis sniedz ieskatu politoloģijā, saskarsmes psiholoģijā. RBTAC nodaļas vadītāja L.Gulbe ar „Lielās serdes” aktīvistiem pārsprieda jautājumu par skolēnu savstarpējo agresivitāti, kādi ir tās cēloņi, izpausmes veidi, kā to varētu novērst. Ar

administratīvajiem pārkāpumiem un atbildību, ar ģimenes tiesībām iepazīstināja RBTAC galvenā speciāliste - juriskonsults I. Vikmane.

2008.gadā savas kompetences ietvaros „Lielās serdes” dalībnieki vēlētos:

- Aktivizēt pieredzes apmaiņu, veicinot ciešāku sadarbību starp skolu BTAK, veidojot kopīgas izbraukuma sēdes.
- Turpināt skolēnu pienākumu akcentēšanu. Tiesības un pienākumi ir savstarpēji saistīti un nedalāmi.
- Akcentēt ģimenes nozīmi.
- Pievērst sabiedrības uzmanību par katastrofālo stāvokli audzināšanas procesā visos līmeņos (ģimenē, izglītības iestādēs, valsts politikā).
- Piedalīties projektos un konkursos.
- Popularizēt savu darbību, rīkojot dažādus pasākumus, iesaistot sabiedrību.
- Piedalīties izglītojošās ekskursijās, kas saliedē kustības „Bērns palīdz bērnam, bērns aizsargā bērnu” dalībniekus un veicina draudzīgu kontaktu veidošanu.

**BTA komisijas „Lielā serde” vadītāja
Lilija Treija**

**7. RĪGAS RAJONU/ PRIEKŠPILSĒTU
BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS KOMISIJU ATSKAITE
PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ**

N.p.k.		Latgale	Kurzeme	Vidzeme	Zemgale	Ziemeļi	Centrs	KOPĀ
1.	Iedzīvotāju skaits	195462	135323	172020	99981	82495	26966	712247
2.	Skolēnu skaits	16597	10111	17210	10558	9408	8700	72584
3.	Skolu skaits	33 + 7(privātās)	20	28	21	19	17	145
4.	Pirmskolas bērnu iestādes	42	31	34	18	19	6	150
5.	Arodskolas	3	2	8	2	2	-	17
6.	Koledžas	2	5	5	-	1	3	16
7.	Medicīnas skolas	1	-	2	1	-	-	4
8.	BBAC	1	-	1	-	-	-	2
9.	Bērnu – bāreņu patversmes	-	3	2	-	2	1	8
10.	Internātpamatskolas (speciālās internātskolas)	3	-	3	2	1	1	10
11.	Bērnu skaits vasaras un darba atpūtas nometnēs	68	232	304	120	70	16	810
12.	BTA skolu komisijas	24	10	15	15	7	11	82
13.	Kopējais sociālo pedagogu skaits	40	25	33	31	16	17	162
14.	Kopējais psihologu skaits	34	28	31	24	19	17	153
15.	2007.g. RBTAC saņemtie iesniegumi - sūdzības no klientiem:	278	90	129	152	83	40	772 + 559 =1331
	- konfliktsituācijas ģimenēs	40	20	18	38	9	5	130
	- par izlikšanu no dzīvesvietas	7	7	6	32	3	3	58
	- konfliktsituācijas izglītības iestādēs	13	6	9	5	5	10	48
	- iesniegumi un sūdzības par citām institūcijām	3	6	2	12	7	2	32
	- citi iesniegumi	215	57	94	65	59	26	516
16.	Iesniegumi apskatīti RBTAC sēdēs	-	-	-	5	2	2	9
17.	Neregistrēti iesniegumi, sūdzības, kuras atrisinātas nekavējoties ar citu institūciju sadarbību	124	187	29	7	37	26	410
18.	Iesniegumi izskatīti rajonu/priekšpilsētu BTAK	73	59	46	110	78	29	395
19.	Darbs Rīgas rajonu/priekšpilsētu BTAK komisijās (sēžu skaits)	17	15	22	13	15	10	92
20.	Darbs Rīgas rajonu/priekšpilsētu BTAK komisijās	60	59	14	62	21	19	235

	(pieņemto lēmumu skaits)							
21.	Darbs Rīgas rajonu/priekšpilsētu skolu bērnu tiesību aizsardzību komisijās (pieņemto lēmumu skaits)	12	23	5	20	15	16	91
22.	Darbs Rīgas rajonu/priekšpilsētu bērnu tiesību aizsardzības komisijās - organizēto pasākumu skaits (apmācības, konkursi, diskusijas, labdarības akcijas, plakātu konkursi, pieredzes apmaiņa starp BTA komisijām, lekcijas)	63	31	11	22	31	20	178
23.	Pārbaudes ģimeņu vietās pēc adresēm	77	53	23	60	35	18	266
24.	Pārbaudes institūcijās.	16	15	6	11	2	16	66
25.	Pārbaudes vasaras darba nometnēs	10	13	4	4	3	3	37
26.	Piedalīšanās sociālo pedagogu sanāksmes	9	9	7	10	4	8	47
27.	Individuālās konsultācijas sociālajiem pedagogiem	101	95	19	30	15	52	312
28.	Neatliekamas juridiskas konsultācijas klientiem un institūcijām pa telefonu (skaits)	124	237	26	37	23	63	510
29.	Piedalīšanās projektu veidošanā un realizēšanā	-	4	-	-	1	-	5
30.	Administratīvās komisijas sēdes:							
	- sēžu skaits	42	22	23	14	22	50	173
	- izskatīti administratīvie protokoli	596	205	422	190	203	548	2164
31.	Iepazīšanās ar materiāliem un piedalīšanās tiesās	16	15	7	5	25	1	69
32.	Darbs ar sabiedrību:							
	- avīžu izdošana (rakstu skaits)	12	5	4	4	5	5	35
	- filmu izveide (iesaistīto bērnu skaits)	301	25	29	20	20	1	396
	- uzstāšanās radio, TV (iesaistīto bērnu skaits)	61	13	26	15	17	9	141
	- mājas lapas papildināšana (sagatavoto materiālu skaits)	2	5	5	3	7	3	25
	- video metodiskais materiāls	3	5	1	2	3	1	15
	- metodiskie materiāli	10000	8000	10000	8000	7000	7000	50000
	- tematisko stendu izveide (skaits)	5	20	1	3	2	5	36
	- informatīvo materiālu izplatīšana un	4000	3000	4000	2500	2500	2000	18000

	iepazīstināšana ar tiem							
	- bērnu tiesību popularizēšana sabiedrībā	30	38	20	26	57	20	191
	- Rīgas BTAC rīkotie starptautiskie pasākumi (dalībnieku skaits)	14	13	10	10	13	13	73
	- Rīgas BTAC rīkotie starptautiskie pasākumi (speciālistu skaits)	30	25	24	21	11	9	120

Informācijas un analīzes sektors	
Mājas lapa www.bernutiesibas.lv	
- veiktas izmaiņas	250
- apmeklētāju skaits	50988
- unikālo hostu skaits	46519
- skatījumi	142807
Informatīvajos portālos izvietotā informācija: www.1189.lv www.1180.lv www.viss.lv www.vislatvija.lv	
- meklēts;	78861
- skatīta infolapa;	13593
- rādīts baneris.	1986937

8. RBTAC – RĪGAS RAJONU/ PRIEKŠPILSĒTU BTAK PASĀKUMU CIKLOGRAMMA 2007./ 2008. gadam

	Rajons (priekšpilsēta)	Pirmdiena	Otrdiena	Trešdiena	Ceturtdiena	Piektdiena
1.	Centra rajons	✓ +	■ ▲	■ ○ 3 x mēn.	+	□ 2 x mēn. ■ ⊗
2.	Kurzemes rajons	✓ +	■ □ 2 x mēn.	✕ 1 x mēn. ○ 2 x mēn.	+	■ ▲ ■ ⊗
3.	Latgales priekšpilsēta	✓ +	■	■ ✕ 1 x mēn. □ 2 x mēn. ○ 2 x mēn.	+	▲ ■ ⊗
4.	Vidzemes priekšpilsēta	✓ +	▲ 2 x mēn. □ 2 x mēn.	■ ○ 2 x mēn. ✕ 1 x mēn.	+	■ ■ ⊗
5.	Ziemeļu rajons	✓ +	■ ■	■ ▲ ✕ 1 x mēn. ○ 2 x mēn.	+	□ ■ ⊗
6.	Zemgales priekšpilsēta	✓ +	■ ■	□ 1 x mēn.	+	○ 3 x mēn. ✕ 1 x mēn. ▲ □ 1 x mēn. ■ ⊗

⊗ - RD BTA komisijas sēde;

✓ - RBTAC darbinieku sanāksme;

+

○ - darbs ar skolu Bērnu tiesību aizsardzības komisijām;

□ - darbs ar Rīgas rajonu (priekšpilsētu) Bērnu tiesību aizsardzības komisiju;

▲ - administratīvās komisijas;

✕ - darbs ar sociālajiem pedagogiem, skolu direktoriem;

■ - darbs ar klientu iesniegumiem; dokumentācijas analītisko materiālu kārtošana; rakstu rakstīšana avīzēm, gatavošanās uzstāšanās semināros; konsultācijas; pastāvīga likumdošanas studēšana; darba plānu, atskaišu gatavošana; dažādu projektu rakstīšana; darba kārtības izveide dažādiem pasākumiem; iepazīšanās ar tiesu materiāliem un piedalīšanās tiesās sēdēs.

9. LATGALES PRIEKŠPILSĒTAS BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS KOMISIJAS ATSKAITE PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ

Īss priekšpilsētas raksturojums

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas platība aizņem 28% no pilsētas teritorijas un tajā dzīvo 195462 iedzīvotāji. 2007.gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, samazinājies gan iedzīvotāju skaits, gan skolēnu skaits.

	2005.g.	2006.g.	2007.g.
Iedzīvotāji	220 112	200 081	195 462
Bērni	35 218	-	30 448
Skolēni	19 456	18 811	16 597

Rajonā ir 33 skolas un 7 privātskolas, 42 pirmsskolas izglītības iestādes, 1 BBAC, 3 speciālās internātskolas un pamatskolas.

Latgales priekšpilsētā ir nozīmīgs skaits sabiedrisko, nevalstisko organizāciju, kristīgo misiju, kuras nodarbojas ar problēmbērniem. Vislabākā sadarbība veidojas ar LELB Diakonijas centra atbalsta centru bērniem un ģimenēm „Roku rokā” (Līksnas ielā 13).

Problēmas ar bērniem un ģimenēm palīdz risināt arī tādas organizācijas kā „Cerība bērniem” (Dzirnavu ielā 19), „Kopā ar mums” (Krāslavas ielā 22), „Rūpju bērns” (Rēzeknes ielā 20), „Matejs” (Maīsa ielā 80b), Rīgas Kristīgā patversme bērniem (Lāčplēša ielā 85).

Ļoti laba sadarbība ir ar SD ANĢAB atbalsta centru bērniem „Čiekurs” (Aglonas ielā 35) un „Kamene” (Salnas 2), Rīgas Atkarības profilakses centra Latgales priekšpilsētas nodaļas speciālistiem.

Nozīmīga vieta rajona bērnu brīvā laika organizēšanā ir BJC „Daugmale” un „Smaile”.

Latgales priekšpilsētā ir visaugstākais noziedzības līmenis, liels skaits narkotisko vielu izplatītāju, nelegālo alkohola tirdzniecības vietu, narkotiku lietotāju, kā arī lielākais skaits ģimeņu, kurām piešķirts trūcīgās ģimenes statuss. Līdz ar to rajonā ir arī visvairāk problēmbērnu.

BTA komisijas darbs ar iedzīvotāju iesniegumiem un sūdzībām

Viens no svarīgākajiem uzdevumiem BTA darbiniekiem ir iedzīvotāju iesniegumu un sūdzību izskatīšana. 2007. gadā saņemti un izskatīti 278 iesniegumi un sūdzības.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, palielinājies ir dažāda veida vardarbības pret bērnu gadījumu skaits.

Iesniegumi, kas saistīti ar vardarbību pret bērnu:

	2006.g.	2007.g.
Vardarbība ģimenē	16	26
Vardarbība skolā un b/d	7	13
Vecāki, kas nepilda pienākumus	21	35
Uzturīdzekļu piedziņa un laulības šķiršana	101	91

2007. gadā saņemtie iesniegumi ir par šādiem jautājumiem:

Sūdzības par namīpašniekiem	9
Iesniegumi par izlikšanu no dzīvokļa	7
Iesniegumi, kas saistīti ar dzīvokļa jautājumiem	12
Bērnu sūdzības par vecākiem	5
Sūdzības par dažādām iestādēm, institūcijām	5
Bērnu – bāreņu, kuri sasnieguši pilngadību, iesniegumi par dzīvokļa piešķiršanu	5
Strīdi par bērna dzīves vietas noteikšanu	7
Lūgumi noformēt dažādus dokumentus tiesai un tiesu izpildītājiem	19
Dažādi	44

Informāciju par problēmām ģimenēs ar bērniem saņemtas arī no:

- Uzticības tālruņa -17;
- No skolu sociālajiem pedagogiem -5;
- No Veselības centra 5 – 5.

Visos gadījumos tiek veikta pārbaude dzīves vietā vai iestādē, noskaidroti apstākļi. Iesniedzējiem tiek sniegtas konsultācijas, rakstītas atbalsta vēstules uz iestādēm, tiesām, tiesas izpildītājiem par termiņu pagarināšanu izlikšanai no dzīvokļa.

Iesniegumos minēto problēmu risināšanā tiek iesaistīti attiecīgie dienesti: Valsts un pašvaldības policija, Sociālais dienests, Administratīvā komisija, Bāriņtiesa u.c.

Ar klientu tiek uzturēts telefonisks kontakts līdz jautājuma pozitīvam atrisinājumam.

Bieži (124 gadījumos) nākas saņemtās informācijas - sūdzības risināt nekavējoši, sadarbībā ar citiem dienestiem. Īpaši atsaucīgi operatīvi reaģē uz lūgumu Pašvaldības policijā J. Politors, Valsts policijā A. Davidova, Sociālajā dienestā I. Riherte, ANĢAB darbinieki.

Problemātiskākie iesniegumi tiek izskatīti BTA komisijas sēdēs.

2007.gadā viena no visasāk jūtamajām problēmām ir vardarbība pret bērnu. Iesniegumos un telefoniskās informācijās tiek ziņots gan par fizisku, gan psiholoģisku, gan arī par seksuālu vardarbību.

Vecāki ne tikai nepilda savus pienākumus bērnu audzināšanā un izglītošanā, bet ļoti bieži padara savu bērnu dzīvi neciešamu un bīstamu. Ir saņemti 5 iesniegumi no bērniem, kurus vecāki regulāri sit. Tā iesniegumu rakstīja meitene no Tallinas ielas (tagad jau pilngadīga) par patēvu, kurš viņu sitis un pazemojis un to pašu dara ar brāli. Meitene norūpējusies par brāli, jo viņš kļuvis nežēlīgs pret dzīvniekiem un agresīvs pret cilvēkiem, arī skolu neapmeklē un klaiņo. Iesaistoties BTA speciālistiem, situācija ir mainījusies, taču nodarīto postu tik viegli neizdzēsīs no zēna dvēseles.

Ļoti daudz ir gadījumu, kad vecāki sistemātiski lieto alkoholu, dzīvokļos ir alkoholiķu kompānijas un bērna drošība ir apdraudēta. Tā kādā Katoļu ielas dzīvoklī gan māte, gan vecmāmiņa lietoja alkoholu, un meitenei, 8.klases skolniecei, nebija iespējams normāli mācīties un dzīvot. Viņa kļuva noslēgta, konfliktēja ar klases biedriem un skolotājiem, sāka izvairīties no skolas. Sadarbojoties skolas BTA, ANĢAB speciālistiem situācija šajā ģimenē tika izmainīta.

Smaga psiholoģiska trauma bērniem rodas, ja vecāki šķiras. Saņemti 16 iesniegumi no vecākiem par situāciju ģimenē, jo viens no vecākiem cenšas nomelnot otru, ir agresīvs gan pret bērniem gan pret otru laulāto. Bērnu dzīve šādā situācijā ir ļoti smaga. Bieži šķiršanās situācijās atklājas tā atmosfēra, kāda ģimenē valdījusi gadiem, bet tikusi slēpta. Tā 4 bērni, vecākiem šķiroties, rakstīja par tēva agresiju, ko no bērnības viņi izjutuši un redzējuši vērstu pret māti un vecmāmiņu.

Palielinās gan telefonzvanu, gan iesniegumu skaits par uzturlīdzekļu piedziņu. Sievietes ir samērā neizglītotas, ģimenes attiecības nesakārtotas. BTA darbinieki sniedz informāciju par to, kur griezties, kādi dokumenti nepieciešami.

Agresivitāte no ģimenēm vērojama arī skolās, bērnudārzos. Kopā ar izglītības iestāžu speciālistiem izskatīti iesniegumi, kuros atspoguļojas visdažādākie vardarbības veidi: skolēns fiziski nodara pāri skolēnam; skolotājs aizskar skolēna pašcieņu; vecāks, kas ieradies skolā, cenšas aizstāvēt savu bērnu, fiziski ietekmējot citu nepilngadīgo utt.

Satrauc, ka ar katru gadu palielinās iesniegumu skaits par vardarbības gadījumiem bērnodārzos. Bērnu attiecībās valda spēka paņēmieni, un vecāki bieži to sekmē.

Būs jāpievērš lielāka uzmanība, plānojot pasākumus nākamajā gadā, saskarsmes jautājumiem.

Iesniegumus saņemot, sāpīgs jautājums ir par bērniem - bāreņiem, kuri bijuši aizbildnībā vai bērnu namā un sasnieguši pilngadību, bet palikuši bez apdzīvojamās platības. Rindas uz dzīvojamo platību ir garas, nav arī līdzekļu dzīvokļa īrei. Kā palīdzēt? RBTAC darbinieki ir vērsušies RD dzīvokļu daļā ar lūgumu paātrināt procesu, jauniešiem cenšas palīdzēt sociālais dienests. Taču problēma paliek.

Iesniegumi par dzīvokļa jautājumu ir viens no grūtāk risināmajiem jautājumiem. Samazinājies ir to iesniegumu skaits, kur ziņots par izlikšanu no dzīvokļa, jo tādus mums institūcijas gandrīz vairs nesūta.

Palielinājies iesniegumu skaits par namīpašnieku patvaļu.

Ģimenes ar bērniem vērsas pēc palīdzības gadījumos, kad tiek nesamērīgi paaugstināta īres maksa, kad īpašnieks atslēdz ūdeni, elektrību, gāzi, un ģimene ar maziem bērniem nonāk krīzes situācijā. Šādos gadījumos tiek veikta situācijas pārbaude uz vietas un informētas institūcijas. Kopīgiem spēkiem izdodas palīdzēt un vismaz nedaudz situāciju normalizēt. Taču tas ir uz laiku.

Daudz iesniegumu no iedzīvotājiem par sadzīves apstākļu uzlabošanu, piem., tek neremontēts jumts, kāpnes bez margām apdraud drošību, dzīves vieta ir dārza mājiņā u.c. līdzīgi.

Bērnu tiesību aizsardzības komisijas darbs

Latgales priekšpilsētas BTA komisija savā darbā vadās no RBTAC nolikuma, LR likumiem, ievēro RD lēmumus un rīkojumus.

Komisijas locekļi regulāri tiek iepazīstināti ar aktuālajiem jautājumiem bērnu tiesību aizsardzības jomā, ar izmaiņām likumdošanā, tiek izsniegti dažāda veida informatīvie un metodiskie materiāli.

2007.gadā notikušas 17 BTA komisijas sēdes. Svarīgākais komisijas darbā ir regulāra savstarpējās informācijas apmaiņa, operatīva rīcība, darbs komandā. BTA komisijas sēdēs tiek apspriesti aktuāli jautājumi bērnu tiesību aizsardzībā, meklēti risinājumi. Uz sēdēm tika aicināti dažādu dienestu, iestāžu, NVO pārstāvji. 2007.gadā sēdēs piedalījās LELB Diakonijas centra vadītāja Ilze Nagle, VNA pārstāve Daina Odīte, Latgales priekšpilsētas izpilddirekcijas projektu daļas vadītāja Aija Briede, skolu klašu audzinātāju metodiskās apvienības vadītāja Iluta Dalbiņa, Latgales priekšpilsētas izpilddirekcijas klientu apkalpošanas centra referente Aija Freivalde.

BTA komisijas locekļi regulāri iepazīstina ar jaunāko viņu dienesta darbā, izmaiņām, jaunākajiem lēmumiem. Rīgas bāriņtiesas pārstāve Aija Ozoliņa informēja par izmaiņām bāriņtiesas

strukturā. RD deputāte T. Jemeljanova izskaidroja RD notikušās izmaiņas. Valsts policijas pārstāve A. Davidova iepazīstina ar kriminogēno situāciju priekšpilsētā. Par administratīvo sodu piemērošanu nepilngadīgajiem runāja Rīgas pašvaldības policijas bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas pārstāvis J.Polters. Ilgstoši slimojošo bērnu apmācības centra darbību raksturo un problēmas šai jomā analizēja M. Lindermane. I. Riherte no Latgales priekšpilsētas sociālās palīdzības dienesta regulāri informē par palīdzības iespējām ģimenēm ar bērniem. I.Morozova iepazīstina ar rajona sociālo pedagogu sadarbību ar institūcijām un klašu audzinātājiem.

BTA komisijas sēdēs notika diskusijas par vardarbību masu saziņas līdzekļos, par to, cik drošs ir nepilngadīgais lietojot internetu.

Diskusijas notika arī par audzināšanas jautājumiem, jo visi komisijas locekļi ir arī bērnu vecāki. Viņi deva savu vērtējumu audzināšanas darbam skolās.

Joprojām praktizētas tika izbraukumsēdes. Šajā gadā BTA komisijas sēdes notika internātvidusskolā Lastādija, A.Pumpura 11.pamatskolā, LELB Diakonijas centrā „Roku rokā”, Straupes rehabilitācijas centrā „Saulrīti”.

Katrā komisijas sēdē tiek ziņots par pieņemto lēmumu izpildi, izskatīti jaunie iesniegumi un sūdzības. Atsevišķos gadījumos uz sēdi tiek aicināti vecāki, kuri nepilda bērnu audzināšanas, izglītošanas pienākumu. Arī komisijas sēžu starplaikā notiek informācijas apmaiņa. Nepieciešamības gadījumos, ja ir apdraudēta bērna dzīvība vai veselība, komisijas locekļi dodas uz notikuma vietu. Īpaši atsaucīgi ir A.Davidova, J. Polters, I. Riherte, L. Siliņa.

Dažu problēmu ātram risinājumam traucē tas, ka BTA komisijā pēc I. Spergas aiziešanas uz citu darba vietu no bāriņtiesas nav pārstāvja, un arī pašreiz BTA sēdēs bāriņtiesas darbinieki piedalās reti. Visi BTA komisijas locekļi ir ar lielu darba pieredzi un komisijā strādā ilgstoši.

BTA sadarbība ar skolu sociālajiem pedagogiem

BTA speciālistu darbā sadarbība ar skolu sociālajiem pedagogiem ir ļoti svarīga, jo tā ir pastāvīga, aktīva saikne ar skolu, iespēja ietekmēt procesus skolā. Latgales priekšpilsētas 33 skolās strādā 40 sociālie pedagogi, tikai Baltkrievu pamatskolā sociālā pedagoga nav. Sociālo pedagogu metodiskās apvienības vadītāja I. Morozova ir arī rajona BTA komisijas locekle. BTA speciālisti piedalās sociālo pedagogu sanāksmēs. Pavisam tādas gada laikā ir bijušas 9. Sanāksmēs notiek informācijas apmaiņa, kopīgu plānu izveide.

Sociālie pedagogi tika aicināti piedalīties konferencēs „Vardarbība mūsu sabiedrībā” 2007.gada 29.martā, par sociālo pedagogu un klašu audzinātāju sadarbības uzlabošanu 2007.gada 29. un 30. novembrī, izbraukuma seminārā uz Straupes rehabilitācijas centru „Saulrīti”, gada noslēguma semināru 14.decembrī Mārupē.

BTA speciālisti izzināja sociālo pedagogu darba problēmas, veica aptauju par sociālo pedagogu sadarbību ar klases audzinātājiem.

Regulāri tika veiktas arī individuālas konsultācijas ar Latgales priekšpilsētas skolu sociālajiem pedagogiem. Pavisam šādas konsultācijas, vairums telefoniskas, bijušas 47.

Galvenie konsultācijās pārrunātie jautājumi:

- konfliktu risināšana starp skolēniem;
- konflikti starp skolu un vecākiem;
- konflikti ar skolotājiem, citiem darbiniekiem;
- skolēnu BTA veidošana un darba plānošana;
- skolēni un atkarības;
- skolēnu agresivitāte;
- bērnu problēmas ģimenē;
- stundu kavējumi;
- iespējas skolēnam mācības turpināt citā režīmā (korekcijas klasē, arodapmācības klasē, mājas apmācībā);
- sociālā pedagoga attiecības ar skolas administrāciju u.c.

Veiksmīgi sadarbība veidojas ar 6. vidusskolas, 32. vidusskolas, 25. vidusskolas, 11.pamatskolas, 77. vidusskolas, 86. un 88. vidusskolas, 93. un 92. vidusskolas sociālajiem pedagogiem, kuri meklē labākos risinājumus sāpīgākajām problēmām, ir radoši darbībā, atsaucīgi gan pret bērniem, gan viņu vecākiem.

Rajonā strādā 6 jaunie sociālie pedagogi, ar kuriem veiktas individuālas pārrunas par BTA darbu, skolēnu BTA veidošanu u.c. jautājumiem.

No sociālā pedagoga vēlmes darboties un izdomas ir atkarīgs, vai skolā strādā skolēnu BTA, cik tā ir aktīva, cik jūtama skolas dzīvē, cik zinoši ir skolēni. Kopā ar sociālajiem pedagogiem izskatītas 18 vecāku sūdzības.

Vērtējot sadarbību ar skolu sociālajiem pedagogiem, var teikt, ka ar lielāko daļu sociālo pedagogu sadarbība veidojas ļoti produktīva un radoša, taču tādi nav visi.

Priekšlikumi turpmākajam darbam

- Nākamajā gadā BTA pasākumos jācenšas vairāk iesaistīt to skolu speciālistus, kuri līdz šim bijuši pasīvi, kur skolās vāji darbojas vai vispār nav skolēnu BTA komisijas.
- Vairāk vajadzētu apmeklēt šīs skolas, un uz vietas meklēt iespējas darba uzlabošanai.
- Jāturpina strādāt pie sociālā pedagoga un klašu audzinātāju sadarbības uzlabošanas, ņemot par pamatu konferencē izskanējušos ierosinājumus.

- Iesaistīt sociālos pedagogus audzināšanas procesa izpētē skolās.

Skolu Bērnu tiesību aizsardzības komisijas darbs

Latgales priekšpilsētas rajona BTA komisijas galvenais uzdevums bija turpināt sadarbību starp institūcijām, iesaistot visu skolu BTAK, kā arī bērnu vecākus konkrētu jautājumu risināšanā.

Aktivizēt komisijas darbu, izglītot jaunus komisijas dalībniekus par bērnu pienākumiem un tiesībām mūsu sabiedrībā, rosināt komisijas dalībniekus vērtēt skolas un sabiedrības dzīves norises, meklēt sakarības un risinājumus savu iespēju robežās, tādejādi audzinot aktīvus, drosmīgus, ar iniciatīvu bagātus sabiedrības locekļus.

Latgales priekšpilsētas BTA komisijā darbojas 40 jaunieši no 24 skolām, un sanāksmes notiek 2 reizes mēnesī. 2007.gadā notikušas 17 sanāksmes par dažādām tēmām:

1. Lai aktivizētu skolu BTA komisiju darbu un papildinātu jaunajā mācību gadā ar jauniem dalībniekiem rajona BTAK, septembrī tika veiktas pārrunas ar rajona sociālajiem pedagogiem, pārrunas notika grupās pa mikrorajoniem, lai saruna būtu produktīvāka un labāk varētu izprast katra sociālā pedagoga problēmas.

Individuālās sarunās ar jaunajiem sociālajiem pedagogiem no Lietuviešu vidusskolas, Komerģimnāzijas, S. Žoltoka vidusskolas, Vakara ģimnāzijas tika dota ievirze par to, kā veidot BTA komisiju skolā.

2. Lai saliedētu, ieinteresētu, kā arī attīstītu komandas darba iemaņas jaunajai rajona BTA komisijai, oktobra sākumā tika rīkots konkurss "Cik gatavi esam darbam BTA?" Konkursa scenārija izstrādē, kā arī vadīšanā piedalījās pieredzējušākie skolēni. BTA aktīvisti iepazīna viens otru un, kopīgi veicot uzdevumus, redzēja gan savus spēkus, gan izjuta to, ka vēl daudz kas jāmācās.
3. Lai uzkrātu pieredzi un popularizētu labākos darba paņēmienus, regulāri BTAK sanāksmēs dalībnieki stāstīja par skolās notiekošo, dalījās pieredzē, bet mācību gada noslēgumā katras skolas komisijas pārstāvji noformēja un aprakstīja, viņuprāt, labākā pasākuma norisi. Materiāli ir apkopoti un tiek saglabāti. Šī mācību gada beigās tiks papildināti ar jaunu pieredzi.
4. Lai komisijas dalībnieki varētu aktīvi un mērķtiecīgi darboties, viņiem jābūt ziņošanai, tādēļ svarīgs ir rajona BTA komisijas izglītošanas darbs.

Izglītošanas darbs norisinājās visu gadu, izmantojot dažādas metodes. Visbiežāk tās bija tikšanās ar dažādu institūciju darbiniekiem. Tad jauniešiem bija iespēja arī noskaidrot sev interesējošus jautājumus, uzzināt attiecīgās institūcijas funkcijas. Šāda veida tikšanās bija ar RBTAC direktoru Jāni Gulbi, Valsts un pašvaldības policijas darbiniekiem, Administratīvās komisijas vadītāju, psihologu, Rīgas Atkarības profilakses centra speciālisti, SD ANĢAB darbinieci, NVA speciālistēm u.c.

Izglītošana turpināsies arī šajā gadā, dodot zināšanas par to, kā cilvēkam dažādās situācijās var palīdzēt valsts un pašvaldības iestādes, kā saglabāt savu veselību un atteikties no kaitīgiem ieradumiem u.c. jautājumiem.

5. Skolēni paši atzīst, ka svarīga problēma ir tas, kā nepilngadīgie pavada savu brīvo laiku, īpaši vasaras periodā. Rajona BTA komisijas dalībnieki maijā tikās ar Valsts Nodarbinātības aģentūras darbiniecēm un noskaidroja iespējas nepilngadīgajiem vasarā strādāt.

Pēc tam komisijas dalībnieki izgatavoja planšeti, kuru nogādāja savā skolā. Planšetē atspoguļoja skolēnu iespējas saturīgi pavadīt vasaru gan strādājot, gan atpūšoties dažādās nometnēs (tika izmantota informācija, ko sniedza BJC "Daugmale", "Smaile", Latgales priekšpilsētas izpilddirekcija, Sociālās palīdzības dienests, VNA).

Darba nometnes un darba vietas lielveikalos tika apsekotas, uzklausi dalībnieku viedokļi par darbu, darba apstākļiem, vēlmēm. Pārdomas par dzirdēto var skatīt laikraksta "Nākotnes vārdā" novembra numurā.

6. Iesniegumi, telefonzvani, sarunas ar skolēniem liecina, ka ļoti nopietna problēma, kurai ir tendence arvien augt, ir vardarbība starp skolēniem. Meklējot cēloņus šīm izpausmēm, RBTAC rīkoja 2007.gada marta beigās konferenci "Vardarbība sabiedrībā". Latgales priekšpilsētas skolēnu BTA komisijas pētīja jautājumu par to, kā vardarbību sekmē preses izdevumos publicētais. Skolēni veica izpēti par to, ko lasa skolēni, notika diskusijas par to, kā laikrakstos, žurnālos rakstītais ietekmē bērnu priekšstatus par attiecībām, kā veido vērtību sistēmu. Ar saviem secinājumiem skolēni uzstājās konferencē. Pārdomas par skolēnu saskatīto un secināto var lasīt novembra numurā laikrakstā "Nākotnes vārdā".

7. Visā valstī un arī Rīgā ir svarīgs bērnu drošības jautājums. Pie tā šajā gadā strādāja arī rajona skolēnu BTA komisija. Komisijas sēdē viesojās Pašvaldības policijas darbinieki un stāstīja, ko paši bērni varētu darīt, lai samazinātu risku apdraudēt savu drošību. Pēc tikšanās BTAK aktīvisti, izmantojot policijas bukletus, veidoja ieteikumus, kā par drošības jautājumiem runāt ar sākumskolas skolēniem. Pēc tam vairākās skolās BTA komisijas dalībnieki audzināšanas stundā veica pārrunas ar 2., 3. klašu skolēniem par to, kā izvairīties no bīstamām situācijām.

8. Materiālo vērtību prioritāte mūsu sabiedrībā rada diskrimināciju, atstumtību, pazemošanu skolēnu vidū. Rajona BTA komisijas dalībnieki meklēja cēloņus un iespējas sev un saviem skolas biedriem palīdzēt šādās situācijās. Diskusijā "Kā mani uztver skolā", kas notika 2007.gada oktobrī, tiekoties ar RBTAC darbinieci, psihiatri K. Bulatovu, un ar rajona psihologu metodiskās apvienības vadītāju S. Liepiņu. Komisijas dalībnieki centās noskaidrot atbildes uz jautājumiem, kas un kāpēc rada atstumtību, kā palīdzēt šādā situācijā nonākušam.

9. Gandrīz visas BTA komisijas skolās decembrī organizēja labdarības akcijas, cenšoties iepriecināt gan savas skolas skolēnus, gan slimnīcā esošos bērnus, gan tos, kas atrodas krīzes centrā. Turpmāk skolās BTA komisijām šim jautājumam vajadzētu pievērst lielāku uzmanību.
10. Laikā, kad bērnu vecākiem ar vien vairāk laika un spēka paņem cīņa par eksistenci, karjeras veidošana, biznesa attīstīšana vai nodošanās atkarībām, saasinās jautājums par audzināšanu. RBTAC, lai pievērstu sabiedrības uzmanību tam, cik liela nozīme ir pilnvērtīgam, daudzpusīgam audzināšanas procesam, kopā ar LU Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāti un RD IJSD organizēja 2007.gada 29. un 30. novembrī Starptautisku zinātniski praktisku konferenci.

Rajona skolēnu BTA arī piedalījās konferences sagatavošanā, izsakot savas domas par audzināšanas pasākumiem skolā, anketējot skolas biedrus.

Kopumā tika aizpildītas 389 anketas, kurās 6. - 9.klases skolēni izteica savu viedokli par audzināšanas jautājumiem. Komisijas dalībnieki arī piedalījās konferencē darba grupās. Skolēni atzīst, ka audzināšanas stundas reizēm ir formālas, ka audzināšanas stundas varētu sniegt vairāk dzīves dažādām situācijām nepieciešamās zināšanas, varētu vairāk palīdzēt risināt sarežģītās savstarpējās attiecības. Tā kā konferences dalībnieki pieņēma lēmumu 2008.gadā pievērst pastiprinātu uzmanību audzināšanas jautājumiem, tad arī Latgales priekšpilsētas BTAK strādās, lai skolēnus interesējošie un satraucošie jautājumi atspoguļotos klašu audzināšanas plānos, strādās, lai izzinātu audzināšanas metodes un saturu, vecāku viedokli un vēlmes par audzināšanas procesu.

11. Lai popularizētu labāko pieredzi un izceltu tos skolotājus, kas audzināšanas darbu veic ieliekot tajā gan sirdi, gan zināšanas, tika organizēts Latgales priekšpilsētas skolās konkurss "Mans audzinātājs". Konkurssā piedalījās 10 skolas, un skolēni rakstīja par 18 saviem audzinātājiem, kuru darba metodes, rakstura īpašības, pat dzīves gājumu atspoguļoja darbos. Rajona komisijas dalībnieki tagad strādā pie noslēguma scenārija, lai godinātu šos klases audzinātājus.

2008.gads būs audzināšanas jautājumiem veltīts gads, tad arī rajona BTA centīsies izzināt, kāds rajona skolās ir audzināšanas darba saturs, principi, metodes, organizācijas formas un to ietekme uz bērnu personību. Iegūtos datus analizēs un, iesaistot skolu BTA un rajona BTA komisiju, izstrādās priekšlikumus.

Skolēnu iesaistīšanās BTA darbā var dot pašiem bērniem ļoti daudz personības veidošanā. To apliecina tikšanās ar iepriekšējo gadu BTA aktīvistiem (M. Cīrule, Z. Gaisiņa, S. Zeire u.c.), tagadējiem studentiem un jaunajiem speciālistiem. Tad nākamajā gadā būtu:

- jāpanāk, lai visu skolu pārstāvji būtu rajona komisijā un lai komisijas sēdes apmeklētu regulāri;
- jāattīsta komisijas dalībnieku patstāvība un iniciatīva, plānojot un vadot pasākumus, kā arī ciešāka saikne starp rajonā izskatāmajiem jautājumiem un skolu komisijās risināto;

- jāaktivizē skolu pieredzes un rajona komisijas interesantākos notikumus darīt zināmus plašākai sabiedrībai ar preses palīdzību;
- jāpanāk, ka skolēni sev nozīmīgus jautājumus var iekļaut audzināšanas stundu plānos, kā arī lai audzināšanas stundu tematika kļūtu daudzveidīgāka;
- jāsekmē BTAK aktīvistu iesaistīšanās skolu konfliktu risināšanā, kā arī teorētisko zināšanu plašāka izmantošana ikdienā;
- jāiesaista BTA aktīvistu audzināšanas procesa satura un formu izpētē.

Izvērtējot situāciju bērnu tiesību aizsardzības jomā 2007.gadā Latgales priekšpilsētā, jāsecina, ka vislielāko satraukumu rada:

- konfliktsituāciju un agresivitātes pieaugums skolās un pat bērnudārzos,
- vardarbība ģimenēs,
- vecāku bezatbildība bērnu audzināšanas un izglītošanas pienākumus veicot;
- alkoholisms un vecāku neizglītotība,
- bērnu – bāreņu dzīves apstākļu jautājums pēc pilngadības sasniegšanas,
- namīpašnieku patvaļa.

Priekšlikumi turpmākajam darbam

Lai uzlabotu situāciju bērnu tiesību aizsardzības jomā Latgales priekšpilsētā:

- jāveic izglītojoši pasākumi vecākiem, sniedzot konsultācijas, izplatot bukletus, brošūras par saskarsmes un audzināšanas jautājumiem un metodiskos materiālus par vardarbības profilaksi, organizējot tikšanās ar speciālistiem;
- popularizēt Probācijas dienesta projektu „Atbalsta grupa vecākiem krīzē”;
- jārosina izglītības iestādes audzināšanas plānos iekļaut vairāk pasākumu par saskarsmes jautājumiem un sekmēt humānu attiecību veidošanu starp bērniem, bērniem un pieaugušajiem;
- jāveicina sadarbība ar Rīgas bāriņtiesu.

Latgales priekšpilsētas BTA komisijas priekšsēdētāja

Silvija Voitkāne

10. KURZEMES RAJONA BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS KOMISIJAS ATSKAITE PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ

2007.gadā notikušas 15 Bērnu tiesību aizsardzības komisijas sēdes. Sēdēs kā pirmos izskatīja tos jautājumus, kas veicina bērnu tiesību aizsardzības sistēmas pilnveidi rajonā, koordinē ne tikai komisijā pārstāvēto, bet arī citu iestāžu un institūciju darbu. Lai veicinātu sadarbību ar dažādām institūcijām ar bērnu tiesību aizsardzību saistīto jautājumu risināšanā, labāk varētu risināt kādu konkrētu problēmu, komisijas sēdēs 2007.gadā piedalījās pārstāvji no šādām institūcijām un iestādēm:

- J. Janovskis – Rīgas Pašvaldības policijas Kurzemes rajona Sabiedriskās kārtības sargāšanas nodaļas priekšnieks;
- I. Plociņa – Rīgas 228. pirmsskolas izglītības iestādes vadītāja;
- A. Ozola – Bērnu un jauniešu interešu centra „Kurzeme” sociālā pedagoģe;
- K. Šneiders – Rīgas Pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas priekšnieks;
- I. Sīpola - Rīgas Pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas galvenā speciāliste;
- T. Ivanovs – Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 9.policijas iecirkņa priekšnieka vietnieks;
- D. Trumpekoja – Sociālā dienesta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem sociālā darbiniece;
- A. Jirgensone – Rīgas domes Administratīvās bērnu un jaunatnes lietu apakškomisijas priekšsēdētāja;
- N. Mazure – Valsts policijas Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 9.policijas iecirkņa inspektore;
- I. Štekele – Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta Atbalsta nodaļas vadītājas vietniece;
- M. Vančenko – Sociālā dienesta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem sociālā darbiniece;
- M. Apine - Āgenskalna sākumskolas sociālā pedagoģe;
- G. Millere – Āgenskalna sākumskolas psiholoģe;
- L. Strazdiņa – Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta Jaunatnes aktivitāšu nodaļas galvenā speciāliste;
- I. Začesta – Rīgas Pašvaldības policijas Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļas kārtībniece;

- J. Vingre - Iļģuciema cietuma Mātes un bērna nodaļas pediatre;
- L. Daldere - Kurzemes rajona skolu psihologu metodiskās apvienības vadītāja;
- A. Vanags – Valsts policijas Rīgas galvenās policijas pārvaldes 9. nodaļas priekšnieks;
- I. Kaspere – Rīgas bāriņtiesas aizgādības nodaļas tiesas locekļa palīdzē;
- D. Landmane – Iļģuciema vidusskolas psiholoģe;
- A. Strušus – Centra pret vardarbību „Dardedze” sociālā darbiniece;
- V. Račinska – Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālās filiāles vadītāja;
- G. Austriņa – Rīgas Atkarības profilakses centra Kurzemes rajona un Zemgales priekšpilsētas apvienotā konsultāciju kabineta vadītāja;
- I. Smelcere – Sociālā dienesta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem sociālā darbiniece;
- A. Veidemanis – Kurzemes rajona Sociālā dienesta Dienas aprūpes centra „Skudrupūznis” vadītājs;
- S. Ņemcova – Rīgas 71.vidusskolas Brīvā laika centra „Kolumbs” vadītāja;
- E. Krevica – Sociālā dienesta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem sociālā darbiniece;
- H. Šantare – Rīgas bāriņtiesas Kurzemes rajona aizbildnības un aizgādības nodaļas vadītājas p.i.;
- V. Bautris – reģionālā sporta centra „Anniņmuiža” direktors;
- I. Ļihačova – vasaras darba un atpūtas nometnes vadītāja, Rīgas 96.vidusskolas direktore;
- R. Priedkalne – Sociālā dienesta atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem sociālā darbiniece.

Komisijas sēdēs kā otro jautājumu izskatīja konkrētas lietas, notika iestāžu un institūciju koordinācijas darbs, problemātiskos gadījumos diskusijas noslēdzās ar kopīgu lēmumu. 2007.gadā Bērnu tiesību aizsardzības komisijas sēdēs izskatīti 59 konkrēti iesniegumi, par kuriem ir pieņemts kāds lēmums.

Komisijas priekšsēdētāja izstrādāja projektu „Mēs esam tev līdzās” aizbildnībā esošo bērnu apzināšanā, izglītošanā un viņu problēmu risināšanā. Komisijā pārstāvēto iestāžu vadītāji parakstīja atbalsta vēstuli un komisijas locekļi iesaistījās Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta izsludinātā projekta realizēšanā. Projekta realizēšanas laiks bija no aprīļa līdz oktobrim, taču tikai rudens brīvdienās izdevās noorganizēt pēdējo projekta aktivitāti - aizbildnībā esošo bērnu un skolu Bērnu tiesību aizsardzības komisijas locekļu kopīga ekskursija. Projekta gaitā radās pārlicība, ka aizbildnībā esošajiem bērniem ir daudz problēmu, taču viņi tās nelabprāt atklāj. Centieni iesaistīt aizbildnībā esošos bērnus skolu Bērnu tiesību aizsardzības komisijas darbā, mudinājums mācīties risināt savas problēmas, informācijas nodrošināšana nedeļa gaidītos rezultātus, tāpēc turpmākajā darbā aizbildnībā esošie bērni jāpatur redzeslokā.

Komisijas sēdēs izskatīja arī jautājumus par projektiem (filiālbibliotēka „Imanta”, bērnu un jauniešu centram „Kurzeme”, Rīgas Ostvalda vidusskola) un pieņēma lēmumu par atbalsta vēstules rakstīšanu, ja tie veicina, lai pilnveidotu bērnu tiesību aizsardzības sistēmu rajonā.

Rajonā darbojas vairāki dienas centri jauniešiem – „Skudrupūznis”, „Kurzeme”, „Kolumbs”, kuru vadītāji komisijas sēdē stāstīja par darbu un problēmām.

Saistībā ar skolēnu vasaras darbu komisijas sēdē piedalījās Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālās filiāles vadītāja, kā arī rajona darba, atpūtas un izklaidējošo nometņu vadītāji, lai analizētu veikto darbu, sniegtu priekšlikumus turpmākajam darbam. Pats svarīgākais ir nodrošināt, lai darba devēji noslēgtu ar nepilngadīgajiem darba līgumus atbilstoši tiesību normām un ievērotu tur izvirzītās papildus prasības. Pašvaldības finansētās vasaras darba un atpūtas nometnes unniecīgā samaksa neveicina riska ģimeņu bērnu iesaistīšanos šajās nometnēs.

Bērnu tiesību aizsardzības komisijas sēdē piedalījās arī Valsts policijas atbildīgas amatpersonas, jo neatliekami bija jāvienojas par koordinētu rīcību ārkārtas situācijās. Arī problēmas saistībā ar pašvaldības policijas darbu izskatīja komisijas sēdē, kur piedalījās priekšnieks, kā arī vietnieki. Sēdē attiecīgo institūciju pārstāvji uzklauzīja visu komisijas locekļu domas, izdiskutēja problēmas un vienojās par vienotu pieeju jautājumu risināšanā.

Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta Atbalsta nodaļas vadītājas vietnieces, Jaunatnes aktivitāšu nodaļas speciālistu un rajona psihologu metodiskās apvienības vadītājas piedalīšanās komisijas sēdē veicināja ciešāku sadarbību un izpratni par sadarbības modeli Kurzemes rajonā.

Lai arī skaitliski nedaudz samazinājies sēdē izskatīto iesniegumu skaits, jāatzīst, ka visi gadījumi bijuši ļoti sarežģīti. Lai veicinātu bērnu tiesību aizsardzību, bija nepieciešams izsaukt uz komisijas sēdi konkrētu speciālistu, ja komisijas locekļi uzskatīja, ka nepieciešamas izmaiņas darbā ar nepilngadīgo, kā arī konstatējot nepilnības darbā.

Rīgas Kurzemes rajona Bērnu tiesību aizsardzības komisija 2007.gadā strādāja ar lielu atdevi, taču grūtības radīja tas, ka bieži mainījās komisijas locekļi no bāriņtiesas. Šai iestādei ir ļoti liela nozīme bērnu interešu un likumisko tiesību nodrošināšanā un pārstāvim no šīs iestādes jābūt Kurzemes rajona aizbildnības nodaļas vadītājam. Ja uz komisijas sēdi nozīmē tiesas locekļa palīgu, viņš nevar nodrošināt lēmumu izpildi, kā arī informācijas nodošanu savas iestādes speciālistiem. Gada laikā mainījās arī komisijas loceklis no valsts policijas, taču tā bija komisijas locekļu iniciatīva, un rezultātā sadarbība uzlabojās.

Darbs ar iesniegumiem

2007.gadā saņemti 90 rakstiski iesniegumi par dažādiem jautājumiem. Skaitliski iesniegumu skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu nav palielinājies, taču iesniegumi ir arvien sarežģītāki un grūtāk risināmi. Daudzus jautājumus nācās risināt Bērnu tiesību aizsardzības komisijā, lai

izdiskutētu par vienotu pieeju, meklētu kādu risinājumu, jo konkrētais jautājums bija „netradicionāls”.

Būtiski palielinājies iesniegumu skaits par problēmām pirmsskolas izglītības iestādēs, kas liecina par neatliekamu nepieciešamību risināt jautājumu par šo iestāžu nodrošināšanu ar sociālajiem pedagogiem. Risinot konkrētus jautājumus bija jāsecina, ka nepieciešams izglītēt ne tikai konkrētus darbiniekus, bet arī citus, jo audzinātājām ir daudz neskaidrību. Lai situāciju pirmsskolas izglītības iestādēs bērnu tiesību aizsardzības jomā uzlabotu, gada laikā notika deviņas tikšanās ar iestādes audzinātājām un skolotājām, kur tika aktualizēti bērnu tiesību aizsardzības jautājumi, sniegta informācija par iespējamiem resursiem, izdalīts plašs izglītojošs un informatīvs materiāls.

Joprojām neatrisināmi ir jautājumi par ģimeņu ar bērniem nodrošināšanu ar dzīvesvietu, ja kaut kādu apstākļu dēļ viņi palikuši bez pajumtes. Sakarā ar izmaiņām tiesību aktos iesniegumu skaits dzīvokļu jautājumos ir pamazinājies, taču problēmas paliek arī ar bāreņu un aizbildnībā esošo bērnu nodrošināšanu ar dzīvesvietu, sasniedzot pilngadību.

Daudz laika aizņem iesniegumi, kuri saistīti ar iesniegumiem no tiesas par nepieciešamību piedalīties tiesas sēdē par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu nepilngadīgajiem. Katrā gadījumā nepieciešams pārbaudes akts, sazināšanās ar visām ar bērnu tiesību saistītajām institūcijām, iepazīšanās ar lietas materiāliem, kā arī piedalīšanās tiesas sēdē. Praksē tiesas sēdes bieži tiek atliktas, tomēr laiks, kas nepieciešams, lai sagatavotos tiesas sēdei, aizbraukšanai uz tiesu, tiesas sēdēs pavadītais laiks ir ļoti liels.

Liels skaits ir tā saucamie neregistrētie iesniegumi. Vecāki griežas pēc padoma, taču nevēlas rakstīt iesniegumu. Bieži vien konkrētais jautājums ir risināms citā iestādē, bet viņi to nezina. Tā kā kabinets ir lielveikala tuvumā, viņi ienāk noskaidrot, kur risināt savu problēmu, taču iesniegumu neatstāj. Palielinājies arī zvanu skaits par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem. Iedzīvotāji vēršas pie sava rajona speciālistiem, nevis zvana uz Uzticības tālruni. Tas liecina, ka ir pietiekama informācija par rajona Bērnu tiesību aizsardzības komisiju.

2007.gadā notika 22 Rīgas domes Administratīvās komisijas Bērnu un jaunatnes lietu apakškomisijas sēdes, kurās izskatīja 205 lietas un pieņēma lēmumu. Kurzemes rajona, pateicoties veiksmīgai sadarbībai, ir panākts, ka jau pirms sēdes par katru administratīvās komisijas sēdē nozīmētu gadījumu tiek informēti Bērnu tiesību aizsardzības komisijas locekļi un uzklausts speciālistu viedoklis par konkrēto situāciju un iespējām palīdzēt un atbalstīt ģimeni. Jau iepriekš tika ziņots par nepilnībām tiesību aktos, ka nepilngadīgo sodīšana par gada laikā atkārtotu alkohola lietošanu ir Rīgas domes komisijas kompetencē, taču atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likumam ar nepilngadīgajiem saistītos jautājumus drīkst izskatīt tikai īpaši sagatavoti speciālisti, bet šādu

speciālistu Rīgas domes komisijā nav, savukārt, bērnu un jaunatnes lietu apakškomisijai nav šādu lietu izskatīšanas kompetences.

Kurzemes rajona BTAK preventīvais darbs

Uzsākot darbu 2007. gadā Kurzemes rajona Bērnu tiesību aizsardzības komisijā tika turpināta skolu Bērnu tiesību aizsardzības komisiju aktīvistu izglītošana bērnu tiesību aizsardzību jautājumos. Šajā sakarā palīdzību sniedza Kurzemes rajona BTAK locekļi, uzņemoties līdzdalību izglītojošajās nodarbībās, kas tika organizētas attiecīgajās institūcijās (Sociālajā dienestā, Pašvaldības policijā, Bāriņtiesā), kur ar speciālistiem tikās un sadarbojās paši skolu BTAK aktīvistu. Šīs komisijas sēdes attiecīgajās institūcijās vadīja A. Meņkova, M. Moors, V. Razgale, A. Mediņa, N. Mazure. Tāpat apmācību programmas ietvaros vienā no skolu BTAK komisijas sēdēm piedalījās Rīgas atkarības profilakses centra (RAPC) Kurzemes rajona konsultāciju kabineta vadītāja G. Austriņa, kura informēja jauniešus par RAPC darbu un aktivitātēm. Kā katru gadu, tā arī 2007.gada pavasarī Kurzemes rajona priekšsēdētāja N.Sprūde vadīja nodarbības Pedagoģijas un psiholoģijas fakultātes dažādu specialitāšu studentiem par bērnu tiesību aizsardzības sistēmu Rīgā, tāpat arī informēja par Sociālā pedagoga profesiju un šo speciālistu darbu un nepieciešamību izglītības iestādēs. Kurzemes rajona priekšsēdētāja vadīja praksi Sociālo pedagogu studiju programmas studentiem, kuriem par RBTAC darbību un uzdevumiem līdz šim nebija nekādas informācijas. Šajās nodarbībās bija iespēja izglītoties un iepazīties ar Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra nolikumu, struktūru un funkcijām, tāpat BTA komisiju darbu. Tika rīkotas kopējas nodarbības, kurās BTAK jauniešiem bija iespēja sadarboties ar topošajiem sociālajiem pedagogiem.

Gada laikā skolu BTAK ir notikušas 20 sēdes, kurās līdzīgi kā citus gadus, BTAK darbs tika vērsts uz tiesībām un pienākumiem – ievērojot savus pienākumus, mēs nepārkāpsim citu tiesības. Šī tēma tika aktualizēta apmācībās, diskusijās un rīkotajos pasākumos. Gada sākumā BTA komisijas sēdēs tika izskatīti jautājumi par drošu vidi internetā un masu medijos. Kā atzina paši jaunieši - internets nav drošs un šai tēmai būtu jāpievērš liela uzmanība, lai pasargātu no netikliem pavadījumiem nepilngadīgos bērnus. Tāpat BTAK aktīvistu iepazīnās ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma izsludinātajiem grozījumiem. Vairākās rajona BTAK sēdēs ar jauniešiem tikai izskatīti jautājumi par vardarbību ģimenē, skolā, sabiedrībā un masu medijos.

Skolu BTAK rajona sēdēs komisiju priekšsēdētāji un vietnieki informē par savu skolu BTAK darbu, aktuālākajām problēmām, tāpat jauniegūto informāciju no rajona BTAK sēdēm nodod savās skolās. Bieži jauniešiem ir dažādi interesējoši jautājumi, kurus cenšamies noskaidrot sēžu laikā, vai arī katrs sagatavot materiālu mājās par konkrētiem jautājumiem. Skolu BTAK jaunieši sadarbībā ar skolu sociālajiem pedagogiem savās skolās veido standus, kuros tiek izvietota nepieciešamā informācija par bērnu pienākumiem, tiesībām, dažādām aktivitātēm bērnu tiesību

aizsardzības jomā. Šajos stendos ir informācija par skolas BTAK sastāvu, uzdevumiem, skolas atbalsta personāla (sociālais pedagogs, psihologs u.c.) darba laikiem un viņu funkcijām skolā. Šādi stendi ir arī skolās, kurās BTAK nav aktīva, vai vispār nav izveidota.

Kurzemes rajonā strādā 25 sociālie pedagogi, dažās skolās šo speciālistu ir pat divi vai trīs. No 16 rajona skolām šogad 10 skolās aktīvi darbojās skolēnu Bērnu tiesību aizsardzības komisijas (Ilģuciema vidusskola, Rīgas Daugavgrīvas vidusskola, Rīgas Imantas vidusskola, Rīgas Ostvalda vidusskola, Rīgas 33.vidusskola, Rīgas 41.vidusskola, Rīgas 68.vidusskola, Rīgas 69.vidusskola, Rīgas 96.vidusskola, Rīgas 1.vakara (maiņu) vidusskola. Savukārt 6 skolās sociālie pedagogi strādā pie komisiju izveides un nostiprināšanas savās skolās. Aktīvo skolu BTAK priekšsēdētāji un aktīvisti piedalās Kurzemes rajona sēdēs, izglītojas un apmainās ar informāciju bērnu tiesību aizsardzības jautājumos. Strādājot ar jauniešiem, var redzēt, ka jaunieši, kuri ir aktīvi un radoši, darbojas arī citās sfērās, kas gan pozitīvi, gan mazliet traucē un ietekmē viņu darbību BTAK. Pozitīvi – jauniešiem ir plašāks redzesloks uz problēmām, pieredze citās darbības jomās, taču kā negatīvais faktors jāmin – šiem aktīvajiem jauniešiem paliek arvien mazāk laika pilnvērtīgāk nodoties kādai vienai aktivitātei, šajā gadījumā BTAK darbam.

2007.gadā lielākie pasākumi, uz kuriem gatavojās BTAC jaunieši bija:

- 29.martā Rīgas domes sēžu zālē rīkotā diskusija „Vardarbība sabiedrībā”, kurā seši Kurzemes rajona BTAK dalībnieki uzstājās par tēmu „Vardarbība televīzijā”. Pēc šīs diskusijas komandas dalībnieki par ieguldīto darbu devās ekskursijā uz Poliju.
- 1.jūnijs Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centram ir zīmīgs datums - Starptautiskā bērnu aizsardzības diena. Šogad šos svētkus RBTAC organizēja Rīgas Ziemeļu rajona izpilddirekcijā, kurā Kurzemes rajona BTAK aktīvisti izveidoja „Veselīga dzīvesveida darbnīcu”, kurā paši aktīvi piedalījās un iesaistīja citu rajonu un priekšpilsētu jauniešus. Šajā pasākumā tika izteikta atzinība 9.un 12.klašu absolventiem par aktīvu darbošanos BTA komisijās.
- 2007.gadā Kurzemes rajonā BTAK priekšsēdētāja N. Sprūde realizēja projektu aizbildniecībā esošiem bērniem „Mēs esam tev līdzās”. Projekta ietvaros uz tikšanos vairākkārtīgi tika aicināti aizbildniecībā esošie bērni, taču vairāk uz šīm tikšanās reizēm ieradās šo bērnu aizbildņi. Gandrīz ikvienam aizbildnim bija dažādi neskaidri jautājumi. Aktuāls kļuva jautājums, vai šīs ģimenes saņem nepieciešamo informāciju. Šajā sakarā BTAK aktīvistiem un aizbildniecībā esošiem bērniem tika organizēta kopīga ekskursija sadarbības veicināšanai uz Rūjienu.
- Šā gada rudenī Rīgas bērnu tiesību aizsardzības centrs sadarbībā ar Rīgas domes Izglītības, jaunatnes un sporta departamentu un Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāti rīkoja Starptautisku zinātniski praktisko konferenci „Sociālā pedagoga un klašu audzinātāju sadarbība. Inovācijas darbā.” Gatavojoties šai konferencē tika veiktas aptaujas, kurās piedalījās 121 klases audzinātāji, 13 sociālie pedagogi un 364 skolēni no 11 Kurzemes rajona skolām. Šīs

konferences mērķis bija aktualizēt aktuālākās problēmas klašu audzinātāju un sociālo pedagogu sadarbībai, kas atspoguļojās arī aptauju rezultātos. Lai veiktu aptauju, bija nepieciešams sociālo pedagogu atbalsts, kuri savās skolās nodrošinātu šo aptauju rezultātu produktivitāti un izskaidrotu to nozīmi. Pirms šīs konferences tika organizēts pasākums arī Kurzemes rajona BTAK, kurā katras skolas pārstāvji iepazīstināja pārējos skolu BTAK aktīvistus ar savā skolā iegūtajiem aptauju rezultātiem un savu skolu BTAK izvirzītajiem priekšlikumiem. Šo prezentāciju rezultātā tika apkopoti būtiskākie jauniešu priekšlikumi sociālo pedagogu un klašu audzinātāju sadarbības veicināšanai:

1. Skolai un skolu darbiniekiem, novērtēt klašu audzinātājus un sociālos pedagogus, kā speciālistus, kuru darbam ir liela nozīme bērna pozitīvas sociālās vides veidošanā un uzsvērt to izglītības procesā.
2. Skolas vadības pienākums būtu atbalstīt un kontrolēt vai konkrēto skolu klašu audzinātāju un sociālā pedagoga sadarbība ir veiksmīga, un šīs sadarbības pozitīvos darbības rezultātus apkopot un popularizēt pārējo klašu un skolu vidū. Šādā veidā pozitīvo pieredzi nodot tālāk.
3. Atbilstoša pienākumu sadale, kura ir saprotama ne tikai iestādes darbiniekiem un atbalsta personālam, bet arī skolēniem. Ir gadījumi, kad skolas pedagogi nav pārliecināti, kurā gadījumā vērsties pie konkrētā klases audzinātāja un kurā pie sociālā pedagoga.
4. Ja skolēnam klases audzinātājs nav tas cilvēks, kuram viņš vēlētos uzticēties, tad tādām vajadzētu būt skolas sociālajam pedagogam – draugam, nevis biedam. Skolā sociālo pedagogu nepopularizēt kā personu, kas soda.

2007.gadā tika organizētas 9 Kurzemes rajona Sociālo pedagogu metodiskās apvienības sēdes, kurās Kurzemes rajona BTAC priekšsēdētāja un galvenā speciāliste piedalījās un informēja rajona sociālos pedagogus par RBTAC aktivitātēm, notikumiem un aktuāliem jautājumiem bērnu tiesību aizsardzības jomā. Sociālo pedagogu metodiskās apvienības sēdes tika organizētas katru reizi citā izglītības iestādē vai citās institūcijās, kurās sociālie pedagogi tiek iepazīstināti ar konkrētas iestādes darbu, tās specifiku, uzdevumiem. Bieži attiecīgās institūcijas pārstāvji iepazīstina ar savas darbības pozitīvo pieredzi sociālās pedagoģijas jomā sadarbībā ar skolas administrāciju, pedagogiem, klašu audzinātājiem un citiem sadarbības partneriem (RAPC u.c.), kas nav mazsvarīgi sociālo pedagogu darbā. 2007.gadā sociālo pedagogu metodiskās apvienības sēdes tika rīkotas:

- 1) Rīgas 96.vidusskolā (Tēma: „Pirmā pusgada darba izvērtējums”; „Dzīves drošība” L.Bilučulova par skolēnu drošību skolā, mājās, sabiedrībā.);
- 2) Rīgas 68.vidusskolā (Tēma: Iepazīšanās ar 68.vidusskolas skolēnu BTAK darbu, informatīvo stendu, „Komunikācija ar skolēnu un vecākiem”, pasniedzēja Bc.Psiysh.,M.A. NLP D.Rolava);

- 3) Rīgas 71.vidusskolā Brīvā laika centrā „Kolumbs” (Tēma: „Brīvā laika pavadīšana riska grupas bērniem, iepazīšanās ar Brīvā laika centru „Kolumbs””);
- 4) BJC „Kurzeme” (Tēma: „Rīgas Atkarības Profilakses centra seminārs”);
- 5) Kurzemes rajona Sociālais dienests (Tēma: „Sociālā dienesta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem darba kārtība un pieejamie pakalpojumi”);
- 6) Rīgas Anniņmuižas vidusskolā (Tēma: „Sistēmiskā pieeja sociālā pedagoga darbā”, pasniedzēja O. Skvorcova);
- 7) Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijā (Tēma: „Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas darbs un sadarbība ar sociālajiem pedagogiem”);
- 8) Sociālo pedagogu metodiskās apvienības ekskursija uz Cēsīm (Tēma: „Iepazīšanās ar Bērnu tiesību taku”);
- 9) Rīgas Imantas vidusskolā (Tēma: „Imantas vidusskolas un Rīgas atkarības profilakses centra kopīgi rīkotais projekts”; „Imantas vidusskolas Kārtības ministrijas darbs”).

Šā gada vasaras atpūtas un darba nometnēs Kurzemes rajonā no 150 paredzēto dalībnieku skaita piedalījās 89 bērni, šajā skaitā bija bērni, kuri nebija no maznodrošinātām ģimenēm. Savukārt izglītojošajās nometnēs no paredzētajām 150 vietām aizpildītas bija 143 vietas. Kā atzina nometņu koordinatori, nometnēs darbs ar bērniem tika vērsts uz bērnu sociālo prasmju apguvi, jo arvien vairāk ir tādu bērnu, kuriem ar šīm prasmēm ir problēmas, vai to tikpat kā nav. Kopumā šogad nometnes norisinājušās bez traumām un lieliem starpgadījumiem. Kā pozitīvs faktors jāmin, ka neskatoties uz dārgajām precēm, finansējums tika nodrošināts pietiekami, taču augstās inflācijas rezultātā nākamgad šo finansējumu noteikti būtu nepieciešams palielināt. Tāpat būtu nepieciešams palielināt pedagogu atalgojumu, kas strādā ar šiem bērniem vasaras brīvlaikā. Aktuāls jautājums nometņu koordinatoriem ir pedagogu kvalifikācijas celšana, tieši praktisko iemaņu apguvē ar bērniem un jauniešiem. Problēmas rada jauno speciālistu prasmju un iemaņu trūkums praktiskajā darbā ar bērniem. Taču kopumā nometnēs darbojās radoši un aktīvi audzinātāji, par kuriem bija atsauksmes arī no pašiem bērniem.

2007.gadā RBTAC mājas lapas papildināšanai tika iesniegti un gatavoti 5 informatīvie materiāli par Bērnu tiesību aizsardzības komisijas darbu un skolu BTA komisijas organizētajiem pasākumiem un aktivitātēm. Kurzemes rajona izglītības iestādēs tika izsniegti un izplatīti dažādi informatīvie materiāli:

- 1) Skolu BTAK locekļiem par nodarbībām;
- 2) Materiāls vecākiem par vasaras atpūtas, darba un izglītojošām nometnēm;
- 3) Materiāls aizbildniecībā esošiem bērniem. Tāpat arī tika sniegta informācija, par konkrēto materiālu mērķiem, mērķauditoriju.

Tika gatavoti raksti žurnālam „Mūsu rajons”:

- 1) Par projekta „Mēs esam tev līdzās” norisi un aizbildniecībā esošo bērnu problēmām;
- 2) Skolēnu komisijas sāk darbu.

Raksti avīzei „Nākotnes vārdā”:

- 1) Riska ģimeņu raksturojums;
- 2) Rīgas bērniem nepietiek vietu pirmskolas izglītības iestādēs;
- 3) Par pienākumiem runājot;
- 4) Bērnu tiesību aizsardzības attīstība un BTAK darbs Rīgas Jāņa Poruka vidusskolā;
- 5) No tiesībām uz pienākumiem.

2007. gadā Kurzemes rajona četri BTAK aktīvistu uzstājās radio par tēmu Bērnu tiesību aizsardzības komisijas skolās, to nozīme un nepieciešamība. Savukārt par Bērnu vasaras darba un atpūtas nometnēm radio uzstājās trīs Rīgas 96.vidusskolas nometņu dalībnieki komā ar audzinātāju, par tēmu „Darba un atpūtas nometnes – bērnu lietderīga laika pavadīšana vasarā”. Tāpat šogad radio uzstājās Rīgas Anniņmuižas sākumskolas bērni, kuri informēja par aktivitātēm darbu savā skolā.

Priekšlikumi turpmākajam darbam

1. Risināt jautājumu par pirmsskolas izglītības iestāžu nodrošināšanu ar sociālajiem pedagogiem.
2. Izstrādāt vienotas prasības iestādēm, izvirzot kādu speciālistu uz Bērnu tiesību aizsardzības komisiju (lai būtu pietiekamas pilnvaras, materiāls stimuls).
3. Veikt nepieciešamos pasākumus, lai mazinātu kadru mainību Rīgas bāriņtiesā.
4. Iesniegt priekšlikumus tiesību normās saistībā ar Administratīvo pārkāpumu izskatīšanu gadījumos, kad nepilngadīgais atkārtoti gada laikā lietojis alkoholiskos dzērienus.
5. Risināt jautājumu par samaksas palielināšanu vasaras darba un atpūtas nometnēs, lai nodrošinātu bērnu no maznodrošinātām ģimenēm tiesību un likumīgo interešu ievērošanu un atrašanos speciālistu redzeslokā.
6. Risināt jautājumu par izglītības iestāžu administrācijas un sociālā pedagoga sadarbību.
7. Lai veicinātu skolu BTAK komisiju izveidi rajona skolās, šo amata pienākumu iekļaut sociālā pedagoga amata aprakstā un atkarīgi no tā izpildes, nodrošināt Rīgas Domes piemaksas.
8. Skolu BTAK izveidi iekļaut, ka vienu no izglītības iestāžu darba uzdevumiem, tādējādi pārejot no brīvprātīgas organizācijas uz skolas darbā nepieciešamu – obligātu organizāciju, kas strādā gan bērnu, gan vecāku, gan pedagogu interesēs.

**Kurzemes rajona BTA komisijas priekšsēdētāja
Nellija Sprūde**

11. ZIEMEĻU RAJONA BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS KOMISIJAS ATSKAITE PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ

Rīgas pils. Ziemeļu rajona Bērnu tiesību aizsardzības komisija darbojas atbilstoši 1989. gada 10. novembra ANO Konvencijai par bērnu tiesībām, 1998. gada 19. jūnija Bērnu tiesību aizsardzības likuma normām un RBTAC rajona galvenā speciālista bērnu tiesību aizsardzības jautājumos amatinstrukcijai, kā arī RBTAC administrācijas rīkojumiem. Atskaites gadā komisijas darba stilu kā vienmēr raksturoja koleģialitāte, sadarbība optimālu risinājumu meklējumos, apstākļos, kad materiālie resursi ir pamatīgi ierobežoti, par visu augstāk turēt bērnu intereses. Komisijas darbā bija zināmas izmaiņas kadru sastāva. Pelnītā atpūtā devās Galvenās policijas pārvades vecākā inspektore, policijas majore Vera Burova. Tagad šo sfēru koordinē viņas kolēģe Inna Maculeviča. Ar nepilngadīgajiem administratīvo normu pārkāpējiem un vecākiem, kuri nepilda bērnu audzināšanas pienākumus, nodarbojas Rīgas pašvaldības policijas Ziemeļu rajona vecākā inspektore Larisa Bahareva. Bērnu problēmas izglītības jautājumos profesionāli risināt palīdz Ziemeļu rajona skolu Sociālo pedagogu metodiskās apvienības vadītāja Sigita Dēliņa. Atkal komisijas darbā atgriezies Sociālā dienesta Atbalsta nodaļas ģimenēm ar bērniem galvenā speciāliste Rasa Ruža, kura perfekti pārzina rajona ģimeņu, kurās ir nepilngadīgi bērni, sociālos apstākļus. 2007. gadā Ziemeļu rajona Bērnu tiesību aizsardzības komisijas sēdes pamatā notika divas reizes mēnesī, tika izskatīti 78 iesniegumi. Sakarā ar to, ka valstī pastāv nemitīgs inflācijas pieaugums un līdz ar to daudzām ģimenēm ar bērniem sociāli ekonomiskais stāvoklis ir kritisks, tad, saņemot vienu iesniegumu, bieži nācās risināt vairāku problēmu kompleksu Aizvadītajā gadā saņemti un izskatīti 83 iesniegumi. Veiktas 35 pārbaudes ģimeņu dzīves vietās. Liels bija iesniegumu skaits ar lūgumu sagatavot prasību tiesai par uzturlīdzekļu piedziņu vai uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, laulību šķiršanu un paternitātes noteikšanu. Domāju, ka valstij būtu jāveic radikāli pasākumi, lai ģimene kā vērtība būtu primārs faktors jebkuram cilvēkam. Minētajā laika posmā izskatīti 12 iesniegumi par saskarsmes problēmām skolās un citās iestādēs. Diemžēl bija arī viens īpaši vardarbīgs gadījums skolā, kas lika nopietni domāt par audzināšanas problēmām, jo patreizējā situācija skolās nav no labākajām - bērni cieš gan no psiholoģiskās, gan fiziskās vardarbības un arī paši ir agresīvi gan pret skolotājiem, gan vienaudžiem. Vardarbības problēmas risināmas ģimenēs, pirmskolas izglītības iestādēs un sabiedrībā kopumā. Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona BTAK pārstāvji piedalās rajona skolu sociālo pedagogu metodiskās apvienības sanāksmēs, kurās tiek izskatītas galvenās problēmas, kas skar sociālo pedagogu darbu skolās. Savās tikšanās reizēs ar skolu sociālajiem pedagogiem konstatējām, ka viena no problēmām ir bērnu nevēlēšanās mācīties, dažreiz vecāku nevēlēšanās nopietni pievērsties savu bērnu audzināšanai. Varētu teikt, ka

bieži vien skolēnu attieksme pret mācībām veidojas atbilstoši tam, kāda atmosfēra valda ģimenē. Tāpēc sociālajiem pedagogiem kopā ar skolas kolēģiem un Ziemeļu rajona BTAK atbalstu, jāstrādā pie tā, lai iespējami visas bērnu ģimenes pildītu savas galvenās funkcijas. Tā kā bērnu un ģimeņu problēma bieži vien mēdz būt internets, Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāta pārstāve M. Katkovska un Latvijas Interneta asociācijas direktors V. Plešs informēja rajona skolu BTAK pārstāvjus kā veidot drošu internetu un kā minētās iestādes var sniegt palīdzību projektu nedēļas ietvaros un izvirzīja RBTAC galveno speciālisti Diānu Kravali un Rīgas skolu BTAK “Lielā serde” pārstāvi Signi Smilgu darbam projekta “Drošība internetā” Uzraudzība komisijā. D. Kravale piedalījās Jūrmalā organizētajā pasākumā “Vardarbība TV” un informēja rajona skolu BTAK pārstāvjus par pasākuma atziņām, taču būtisku izmaiņu šajā jomā nav, joprojām TV pieejami raidījumi, kuros tiek propagandēta cietsirdīga uzvedība, erotika, vardarbība un pornogrāfija. Bērnu problēmu apzināšanā un risināšanā aktīvi darbojas paši bērni. Ziemeļu rajona skolās darbojas 7 Bērnu tiesību aizsardzības komisijas. Rajona skolu BTAK aktīvisti savās skolās veica aptauju “Kā es jūtos ģimenē?” Aptaujā konstatēja, ka lielākā daļā bērnu savās ģimenēs jūtas labi un droši, bet ir arī tādi, kuri atzīst, ka viņi nevar nevienam uzticēties, ir naidīgas attiecības ar tuviniekiem. Ar rajona skolu BTAK atbalstu tika veikta Eiropas Komisijas sagatavotā bērnu un jauniešu aptauja “Tu un Eiropas Savienība”. 2007.gada 29.martā, Rīgas domes sēžu zālē notika diskusija “Vardarbība sabiedrībā”. Ziemeļu rajona skolu BTAK tēma bija “Vardarbība un dators”, skolēnu secinājumi šajā tēmā bija :

- likumdošana datoratkarības jomā nav pietiekami efektīga,
- ar datora lietošanu saistīti veselībai bīstami riski,
- aizvien vairāk bērnu aizraujas ar vardarbīgām datorspēlēm,
- datoratkarību ir grūti ārstēt, vieglāk veikt preventīvo darbu.

Jau kļuvis par tradīciju, ka katru gadu RBTAC “Lielās Serdes” aktīvisti rīko saviem vienaudžiem Starptautisko bērnu aizsardzības dienu. Šajā pasākumā bērniem ir bijusi iespēja darboties radošajās darbnīcās, noklausīties koncertu un piedalīties dažādās citās aktivitātēs. Šajā dienā par aktīvu darbu bērnu tiesību aizsardzības jomā dāvanu kartes saņēma rajonu un priekšpilsētu BTAK dalībnieki – 9. un 12.klašu absolventi. Pagājušā gadā ļoti vērtīgs bija Rīgas J.Poruka vidusskolas BTAK aktīvistu organizētais bērnu aizsardzības dienas pasākums “Veselība mūsu dzīves pamats”, kurš motivēja bērnus padomāt par savu dzīves veidu, par tās kvalitāti. Ziemeļu rajona skolu BTAK pārstāves Z. Geistarte un A. Jansone saviem vienaudžiem sniedza informāciju un analīzi par Veselības veicināšanas valsts aģentūras rīkoto konferenci “Par tabakas kontroli”. Ziemeļu rajona skolu BTAK dalībnieki čakli darbojās Rīgas skolu BTAK “Lielā serde” projektā “Tu neesi viens!”, kura ietvaros notika dažādas aktivitātes Bērnu slimnīcā “Gaiļezers” ar bērnu psihiatrijas nodaļas pacientiem vecumā no 7 – 18 g.v. 2007.gada 29. - 30. novembrī

piedalījāties Starptautiskajā zinātniski-praktiskajā konferencē “Sociālā pedagoga sadarbība ar klases audzinātājiem. Inovācijas darbā”, kurā strādājot darba grupās, tika pieņemtas vērtīgas rekomendācijas, piemēram, tika uzsvērts, ka audzināšanas darbam nav pievērsta pietiekama uzmanība. Arī rajona Skolu BTAK dalībnieki bija gatavojuši materiālus šai konferencē, proti, tika veikta anketēšana skolās par šo tēmu. Šis aptaujas rezultātus Ziemeļu rajona skolu BTAK prezentēja kopā ar saviem vienaudžiem no Vidzemes priekšpilsētas BTAK izbraukuma seminārā Mežotnē. 2007.gada decembrī skolu BTAK piedalījās izglītojošā ekskursijā uz sveču ražotni Dobelē, bērni varēja iepazīties ar ražotnes vēsturi un vērot sveču tapšanas procesu, kā arī ražotnes veikaliņā iegādāties sev tīkamas svečītes. Pateicoties RBTAC direkcijai, aizvadītā gadā man bija iespēja kopā ar kolēģēm no 11. - 14.novembrim iepazīties ar bērnu tiesību aizsardzības pieredzi Vācijā. Mēs apmeklējām Bērnu tiesību aizsardzības centru Bonnā un tā filiāli Bonnā - Dransdorfā. Aizvadītā gada nogalē rajona skolu BTAK aktīvisti piedalījās daudzās labdarības akcijās. Ar saldumiem, augļiem un rotaļlietām tika iepriecināti Rīgas Gaīlezera bērnu slimnīcas mazie pacienti, Rīgas Mežaparka vidusskolas korekcijas klašu skolnieki, bērnu nama “Ziemeļi” mazie bērniņi, Rīgas Sarkandaugavas filiālbibliotēkas Ziemassvētku pasākumā dāvanas saņēma Rīgas 5. speciālās internātskolas audzēkņi un vairākas daudzbērnu ģimenes. Atskaites gadā piedalījāties RBTAC un citu iestāžu rīkotajos pasākumos par bērnu tiesību aizsardzības tēmām. Par mūsu darbu informējām sabiedrību žurnālā “ Mūsu rajons”, kā arī RBTAC mājas lapā. Rajona skolu BTAK dalībnieki puda savu viedokli par aktuālām bērnu tiesību un pienākumu tēmām radio raidījumā “Doma laukums”. Šajā jomā visaktīvākie bija Rīnūžu vidusskolas audzēkņi un viņu sociālā pedagoģe Svetlana Jačmeņova. Nākošajā gadā, turpinot sadarbību ar dažādām institūcijām, īpaša vērība jāpievērš audzināšanas procesam visās jomās.

Priekšlikumi turpmākajam darbam:

- Pilnveidot darbu skolu BTAK veidošanā.
- Piedalīties projektos un konkursos.
- Pievērst lielāku uzmanību audzināšanas procesam skolās.
- Veicināt izmaiņas izglītības sistēmā, lai bērni varētu sevi pozitīvā veidā realizēt mācību vidē un tiem būtu mazāka vēlme rast pozitīvas saskarsmes iespējas virtuālajā vidē.

**Ziemeļu rajona BTAK priekšsēdētāja
Lilija Treija**

12. ZEMGALES PRIEKŠPILSĒTAS BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS KOMISIJAS ATSKAITE PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ

Svarīgākajos starptautiskajos un Latvijas tiesību aktos, noteiktas ne tikai ģimenes tiesības un pienākumi, bet arī bērna tiesības un pienākumi, kurus ievērojot, respektējot un popularizējot jau vairāku gadu garumā strādā Zemgales priekšpilsētas BTA komisija. BTA komisijas galvenais pienākums bija organizēt darbu tā, lai savā administratīvajā teritorijā jebkuram bērnam būtu iespēja realizēt savas tiesības (tiesības uz atpūtu un brīvo laiku, tiesības uz sociālo palīdzību, iegūt izglītību) kā arī pildīt savus pienākumus (rūpēties par savu veselību, ievērot sabiedrisko kārtību, apkopt sevi un piedalīties mājas darbos, ar cieņu izturēties pret vecākiem u.c.).

BTA (priekšpilsētas) komisijas darbs tika pakārtots Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra izvirzītajiem galvenajiem uzdevumiem t.i bērnu tiesību aizsardzība un bērnu izglītošana par viņu tiesībām un pienākumiem. Skolu BTA komisijas galvenais darbības princips bija „Bērns palīdz bērnam, bērns aizsargā bērnu.” Priekšpilsētas komisijas sastāvā darbojās 15 skolu deleģētie pārstāvji, kopā 23 skolēni. 15 Rīgas Zemgales priekšpilsētas skolās darbojās Skolu Bērnu tiesību aizsardzības komisijas.

2007.gadā Zemgales priekšpilsētas *Skolu BTA komisijas* dalībnieki veica nepārtrauktu pašizglītošanās darbu, apkopoja iegūto pieredzi informācijas veidā nodeva to Rīgas Skolu BTA komisijām un saviem vienaudžiem. Plānošanas un darba kvalitātes uzlabošanai skolu BTA komisijas dalībnieki pētīja, veica aptaujas un gatavojās diskusijām par tēmām „Vardarbība sabiedrībā”, „Kāpēc nepieciešama drošība internetā”, „Konflikti un to risinājumi”. Orientējoties uz jaunu zināšanu iegūšanu un priekšpilsētā veiktā darba popularizēšanu BTA komisijas pārstāvji 2007.gada martā piedalījās Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra organizētajās diskusijās „Vardarbība sabiedrībā” Rīgas domes sēžu zālē. Savukārt 2007.gada decembra sākumā komisijas dalībnieki aicināja Zemgales priekšpilsētas skolu skolēnus uz diskusiju „Konflikti, to risināšana skolā un ārpus tās.” Minētais pasākums bija it kā iepriekšējās (marta) tēmas risinājuma turpinājums. Daudzas skolai un skolēniem raksturīgās problēmas, kuras varētu dēvēt par emocionālu vardarbību (ņirgāšanās, pazemošana, kritika u.tml.) beidzas ar konfliktiem, stresu un savstarpējo naidu. Pamatojoties uz aptauju un pasākumos apkopotiem atzinumiem Skolu BTA komisiju dalībnieki secināja, ka savlaicīga un prasmīga interešu sadursmes vadīšana un risināšana ir daļēja panākumu ķīla risināmo problēmu korekcijā un bērnu drošībā. Gada darba ietvaros skolēni piedalījās viktorīnā „Zini vairāk par atkarību”, aptaujā „Gatavojot ES stratēģiju par bērnu tiesībām”, kā arī eseju konkursā „Es un skolotājs”.

Savu redzesloku un zināšanu līmeni BTA komisijas dalībnieki paplašināja, organizējot izglītojošās ekskursijas uz Saeimu, Latvijas banku u.c., kur tuvāk iepazīnās ar valsts pārvaldes principiem, kā arī ar iespējamo studiju kreditēšanas finansēšanu, izmantojot banku atbalstu. Bet par savas valsts kultūrvēsturisko mantojumu kuģniecības jomā lika aizdomāties organizētā ekskursija uz Vēstures un kuģniecības muzeju Rīgā. Jaunieši ir sapratuši, cik svarīgi, ka katram bērnam ir tiesības uz informāciju un apmācību, kā arī to, ka izglītojoties un pilnveidojot sevi, vari veiksmīgāk palīdzēt citiem.

Zemgales priekšpilsētā un komisijas deleģēto pārstāvju darbība „Lielajā serdē” ir profilaktiskā un izglītojošā darba pamats skolu, savu vienaudžu, skolnieku draugu un paziņu vidū. Nevis noliedzot vai apslāpējot pašu bērnu iniciatīvu saskatīt problēmas, runāt un darboties, bet gan uzklausot, attīstot un pilnveidojot bērnu viedokļus darbojās „Lielā serde”. Kopīgā darbā rada iespējami drošāku un stabilāku vidi sabiedrībā, lai valsts izvirzītās prioritātes un noteikumus vairāk ievērotu gan paši bērni, gan viņu ģimenes.

Svarīgi, lai ikkatrs bērns un viņa ģimene vajadzīgajā brīdī sajustu atbalstu no bērna tiesību aizsardzības organizācijām, kuras ietvertas Bērnu tiesību aizsardzības likumā. (Pielikumā galvenās speciālistes atskaite par Skolu BTA komisijas darbu)

Nozīmīga loma 2007.gada iedzīvotāju iesniegumu izskatīšanā un palīdzības sniegšanā, profilaktiskā darba jomā bija Zemgales priekšpilsētas BTA komisijas darbībai, kur sanāksmēs un aktuālu jautājumu risināšanā piedalījās Rīgas domes īpašā statusa institūciju darbinieki; Rīgas Bāriņtiesas pārstāve Dace Kupča. Jāmin, ka šīs iestādes darbinieki ir vairākkārtīgi mainījušies, sakarā ar aiziešanu no darba Bāriņtiesā. Vairākus gadus, ar lielu darba pieredzi un savas priekšpilsētas riska ģimeņu pārzināšanu komisijā darbojas Sandras Viļuma no Rīgas pašvaldības policijas Zemgales priekšpilsētas pārvaldes. Arī Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes 8.policijas iecirkņa pārstāve Jeļena Bogdane, ne tikai piedalās sēdēs un sniedz nepieciešamo informāciju (piemēram, vai bērna aizbildne iepriekš nav sodīta), bet nepieciešamības gadījumos tāpat kā pašvaldības policija kopā ar RBTAC speciālistiem piedalās klientu dzīvesvietu pārbaudēs. Rīgas domes Labklājības departamenta Zemgales priekšpilsētas sociālā dienesta pārstāves Agnese Igaune un Mudīte Zvejniece ir profesionāles savā darba jomā un vienmēr ir bijušas ieinteresētas sniegt palīdzību grūtībās nonākušajiem bērniem un viņu ģimenēm. Tā kā sanāksmēs neesam iztikuši bez jautājumiem par izlikšanu no dzīvojamās telpas, tad īstenās situācijas raksturošanai vai papildināšanai lieti noder RD Komunālā departamenta dzīvokļu pārvaldes pārstāves Marutas Zviedres zināšanas, padomi un apliecinājumi. Pārzinot sava rajona skolu problēmas un vajadzības, vadot rajona sociālo pedagogu metodisko apvienību Edīte Jaunzeme - kā pārstāve no Izglītības Jaunatnes un sporta departamenta, vienmēr ir aicinājusi iedziļināties bērnu audzināšanas un izglītošanās darba specifiskā. Pārstāvēto institūciju profesionāļu komanda risinājusi aktuālus un

neatliekamas darbus, izskatot katrā iesniegumā pausto problēmu, sniedzot palīdzību atbilstoši likumdošanai un RBTAC nolikumiem. Ir bijuši gadījumi, kad zvanot RBTAC uzticības tālrunim zvanītājs, kurš bieži vien grib palikt anonīms, problēmu tikai ieskicē, bet darbojošās personas un ģeogrāfiskā atrašanās vieta, līdz ar to arī sociālā vide jāmeklē BTA komisijas profesionāļiem, RBTAC darbiniekiem, dažreiz iesaistot skolu sociālos pedagogus.

2007.gadā Zemgales priekšpilsētas BTA komisijā saņemti 152 iesniegumi - sūdzības no klientiem. Visbiežāk iesniegumos izklāstītas un lūdz palīdzību ģimenes konfliktsituāciju gadījumos. Izskatot tos esam konstatējuši, ka ģimeņu konfliktsituācijas nevar norakstīt tikai uz riska, nelabvēlīgo vai trūcīgo ģimeņu rēķina. Ģimeņu - bērnu vecāku „spektrs” ir ļoti dažāds – izglītoti un mazāk izglītoti, bagāti, ļoti bagāti, pārtikuši un trūcīgi, dažādu reliģiju un sektu pārstāvji, ārsti un tramvaju vadītāji, bezdarbnieki –viņi visi „raud” viena iemesla dēļ, jo aizmirsušies savi pienākumi, solījumi, godaprāts un dzīves gudrības pamati. Vēl citi ignorējuši iespēju robežās neiesaistīt savus nepilngadīgos bērnus pieaugušo konfliktsituācijās. Ir bijuši risināmie gadījumi, kad konflikti pastāv starp vecvecākiem, bērniem un mazbērniem, vai arī starp bērniem un vienu no vecākiem. Tikpat aktuāls ģimenēm jautājums ir par uzturlīdzekļu pieprasīšanu bērniem. To prasa gan mātes, gan tēvi atkarībā no tā, kuram ir uzticēta bērnu audzināšana un aprūpēšana.

Ne mazāk svarīgs jautājums komisiju sēžu darba kārtībā ir ģimeņu izlikšana no dzīvesvietas, kuriem ir nepilngadīgi bērni. Šādos gadījumos sēdēs pārstāvji informēja vai klients saņem SD pakalpojumus, vai iespējams stāties uzskaites rindā dzīvojamās telpas saņemšanai u.c. Savukārt Zemgales priekšpilsētas BTA komisijas galvenās speciālistes veic pārbaudes dzīvesvietās, aicina uz bezmaksas konsultācijām pie RBTAC speciālistiem, piemēram, juristiem. Vajadzības gadījumos vēršamies pēc informācijas konkretizēšanas vai palīdzības RD Komunālajā departamentā, kā arī Rīgas pilsētas Īres valdē. Iepriekšējā gadā par izlikšanu no dzīvesvietas izskatīti 32 iesniegumi – ziņojumi no klientiem un Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētas tiesas.

RBTC Zemgales priekšpilsētas BTA komisijas priekšsēdētājas skatījumā jāatzīmē, ka gada laikā nav bijuši svarīgi vai mazāk svarīgi iesniegumi – visi tie ir bijuši vienlīdz svarīgi, jo aiz katra no iesniegumiem ir stāvējusi bērna un viņa ģimenes drošība, iespējas, liktenis un nākotne. Tieši uz iesniegumu pamata situācijām ir tapuši vairāki priekšsēdētājas raksti avīzē „Nākotnes vārdā” un „Mūsu Rajons” ar nodomu, ka daļa bērnu māmiņu un tētu mācīsies no citu kļūdām, nevis tikai no savējām.

Izglītošanas un informācijas apmaiņas nolūkos esmu lasījusi lekcijas rajona sociālo pedagogu un psihologu metodiskajās apvienībās, skolās pedagogiem, bērniem un vecākiem. Kā pozitīvu momentu jāmin, ka sadarbība (pēc skolas lūguma) notiek ne tikai ar pašvaldības esošajām skolām, bet arī Katoļu kristīgo privātskolu, kura ir Zemgales priekšpilsētā. Savu pieredzi un zināšanas izmantoju vadot grupas „Sociālā pedagoga darbība komandā” darbu Starptautiskā

zinātniski praktiskā konferencē šī gada novembrī, kuru organizēja Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrs kopā ar Izglītības jaunatnes un sporta departamentu un Latvijas Universitātes Pedagoģijas un psiholoģijas fakultāti. Grupas darba iztirzātos jautājumus un problēmas esmu izklāstījusi avīzes rakstā „Darbs, zināšanas un līdzekļi jāiegulda bērnos.”

Jau kļuvis par tradīciju, ka regulāri piedalos skolu sociālo pedagogu rajona metodiskās apvienības sanāksmēs, kur notiek informācijas apmaiņa par bērnu tiesību aizsardzības, bērnu pienākumu pildīšanas saistītajiem jautājumiem, kā arī dažādu citu aktuālu jautājumu risināšana. Vairāk kā 30 gadījumos esmu sniegusi individuālās konsultācijas sociālajiem pedagogiem, viņu skolēniem un vecākiem. Zemgales priekšpilsētas BTA komisijas priekšsēdētāja sadarbojoties ar citām valsts un pašvaldības institūcijām - Valsts darba inspekciju, Valsts nodarbinātības aģentūras Rīgas filiāli, RIJSD Bērnu un jaunatnes pārvaldes Jaunatnes atbalsta nodaļu - turpināja iepriekšējā gadā aizsāktās informatīvās dienas organizēšanu rajona sociālajiem pedagogiem, lai viņi tālāk varētu strādāt ar bērniem, viņu vecākiem un klašu audzinātājiem. Šajās tikšanās reizēs attiecīgo institūciju speciālisti informēja par darba tiesisko attiecību un darba aizsardzības jautājumiem, uzsākot darba gaitas. Izdalīja informatīvos materiālus tālākai skolēnu izglītošanai, kuri vasaras periodā stāsies darba attiecībās ar uzņēmējiem vai arī strādās vasaras darba nometnēs. Jāatzīmē, ka skolēnu vasaras brīvdienās BTA komisijas uzmanības lokā bija skolēnu nodarbinātība. Bērni strādāja par pārdevēja palīgiem, palīgstrādniekiem, iepirkuma saiņotājiem, palīgiem ēdienu pasniegšanā u.c. Zemgales priekšpilsētā skolu bērni pārsvarā strādāja privātajos uzņēmumos SIA „Nelda”, SIA „Rīgas piena kombināts”, SIA „Glasma” un citur. Par skolas bērnu nodarbinātību un drošību veicām pārbaudes uz vietas uzņēmumos, kā arī tikāmies ar vasaras darba nometnes bērniem.

2007.gada maijā pieredzes apmaiņas nolūkos pie mums ciemojās Lietuvas valsts Šauļu pilsētas un rajona sociālie pedagogi, kurus iepazīstinājām ar RBTAC un Zemgales priekšpilsētas BTAK un priekšpilsētas skolu BTAK darbu.

Gada nogalē kopā ar kolēģiem no RBTAC bijām pieredzes apmaiņā Vācijā. Gan Bonnā, gan Disseldorfā. Guvām lielisku pieredzi par bērnu tiesību aizsardzības darbu ar dažādu vecuma grupu bērniem.

Iepriekšējā gadā, izveidojusies sadarbība ar Rīgas pilsētas audžu vecākiem, ir notikušas kopīgas un individuālas tikšanās, lai pārrunātu aktuālākās situācijas un iespēju robežās meklētu risinājumus.

Esam iedibinājuši jaunu dienas kārtību BTA komisijas sēdēs, kur izskatījām ne tikai iesniegumus, bet arī analizējām reālos faktus par tēmu „Socializācijas procesa norise Zemgales priekšpilsētas skolās” – audzināšanas pasākumi, diagnosticējošais un profilaktiskais darbs bērniem, kuriem ir mājas apmācība, kuru vecāki ir ārzemēs, kuriem ir aizbildnība, kuri ir no riska ģimenēm,

kuri ilgstoši kavē skolu. Izrādījās, ka šāda veida tikšanās ir abpusēji noderīga gan ziņotājiem (skolu sociālajiem pedagogiem), gan informācijas saņēmējiem (BTAK locekļiem).

Pārmaiņas valstī, pārmaiņas mūsu bērnu ģimenēs ir notikušas, tāpēc ir jāmeklē risinājumi un jāstrādā, lai izpratne par vērtībām, tai skaitā audzināšanu un izglītošanu, kā arī likumu pildīšanu būtu pašsaprotama un efektīva.

Priekšlikumi turpmākajam darbam

- Pievērst lielāku uzmanību audzināšanas, izglītošanās un profesionālās orientācijas darbam skolās.
- Interesēties par projektu darba iespējām, kuros varētu iesaistīt skolēnus korekcijas klasēs un audžu ģimeņu bērnus ar vecākiem.
- Pilnveidot Rīgas Pašvaldības policijas darba iespējas, strādājot ar nepilngadīgajiem likumpārkāpējiem.
- Nedēļas sanāsmēs turpināt tikšanos ar dažāda ranga speciālistiem un institūciju pārstāvjiem.
- Iepazīties ar Šveices valsts skolu pieredzi darbā ar nepilngadīgajiem bērniem – likumpārkāpējiem.

Zemgales priekšpilsētas BTAK priekšsēdētāja

Anna Plauča

13. VIDZEMES PRIEKŠPILSĒTAS BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS KOMISIJAS ATSKAITE PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ

Viens no lielākajiem Rīgas pilsētas rajoniem ir Vidzemes priekšpilsēta ar iedzīvotāju skaitu 172020 un teritoriju 57 km².

Priekšpilsētā atrodas 28 vispārīzglītojošās skolas, 34 pirmsskolas bērnu iestādes, 5 koledžas, 2 medicīnas skolas, 3 speciālās internātskolas, 1 bērnu - bāreņu aprūpes centrs un 2 bērnu - bāreņu patversmes.

Bērnu tiesību aizsardzības jautājumu risināšanā ir iesaistītas visas valsts un pašvaldības institūcijas un savā starpā cieši sadarbojas. Laba sadarbība ir ar Sociālo dienestu, Valsts un Pašvaldības policiju, Rīgas Bāriņtiesu, RD Izglītības, jaunatnes un sporta departamentu, skolām, to sociālajiem pedagogiem, psihologiem, Rīgas Atkarības un profilakses centru, Nodarbinātības dienestu, kultūras, sporta un citu interešu iestādēm.

Mūsu galvenais mērķis un uzdevums ir aizsargāt bērnu tiesības un intereses, kā arī pārraudzīt visu bērnu tiesību aizsardzības sistēmu, to sakārtojot un attīstot tālāk.

Svarīgāko un sarežģītāko lietu izskatīšana notiek Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības komisijā un Vidzemes priekšpilsētas bērnu tiesību aizsardzības komisijas sēdēs. Tā 2007. gadā notika 22 BTAK sēdes, kurās galvenie jautājumi bija: par skolas kavējumiem, otrgadnieku problēmām, par bērniem, kuri pamet skolu neieguvuši pamatizglītību, par vardarbību bērnudārzos, skolās, ģimenēs, par novitātēm Sociālajā dienestā u.c. jautājumiem. Katrā sēdē BTAK tiek informēta par saņemtajiem iesniegumiem un sarežģītākie no tiem – 46 tika izskatīti komisijas sēdēs.

Pavisam 2007. gadā Vidzemes priekšpilsētā bija saņemti 129 iesniegumu, t.i. par 8 iesniegumiem mazāk nekā pagājušajā gadā, taču iesniegumu saturs ir vēl sarežģītāks. Nereti ir jārisina vairāku paudžu problēmas vienlaikus, kas ir pat neiespējami. Tajā pašā laikā ir ģimenes, kas atsakās no jebkura veida palīdzības izņemot materiālo un cilvēki, kuri sūdzas par nepietiekamu šo palīdzību un cenšas saņemt vairāk par citiem. Vajadzības esot lielākas. Izpētot šīs lietas izrādās, ka Sociālais dienests ir izsniedzis visu iespējamo. Tādos gadījumos varam tikai paskaidrot vai pārbaudīt faktus atkārtoti.

Esam konstatējuši, ka daži zvani uz Uzticības tālruni neatbilst patiesībai. Esam saskārušies arī ar to, ka cilvēkiem ir pretenzijas par to, ka Uzticības tālrunim trūkst konfidencialitātes, jo par notikušo uzzina plašs cilvēku loks. Zūd uzticība.

Visvairāk iesniegumu – 18 ir saņemti par konfliktsituācijām ģimenēs. Tie, galvenokārt ir strīdi starp vecākiem un bērniem, kā arī vecvecākiem. Tā ir neiecietība vienam pret otru, vardarbība, ņirgāšanās, ja bērns nevar veikt kaut ko savas slimības dēļ. Daudz strīdu ir par alimentu

nemaksāšanu u.c. Konfliktsituācijas ģimenē veicina vardarbību un nežēlību pret citiem bērniem bērnudārzos, skolās, uz ielas un visur citur.

28 iesniegumi ir saņemti par uzturlīdzekļu piedziņu, 10 par laulības šķiršanu, 17 par uzturlīdzekļu apmēra palielināšanu, 1 par paternitātes noteikšanu, 1 par atsevišķas aizgādības noteikšanu. Šajos gadījumos tika gatavoti dokumenti tiesai.

Dzīvokļu jautājumos ir saņemti 6 iesniegumi! Tie bija par dzīves apstākļu uzlabošanu, kuri pie mums bieži vien nonāk atkārtoti, jo ģimenei tiek piedāvātas dzīvošanai nederīgas telpas. Vairāki iesniegumi ir par strīdiem un domstarpībām ar māju īpašniekiem un īres un komunālo pakalpojumu parādiem. Visai sarežģīts bija iesniegums par izlikšanu no dzīvokļa resora mājā, kas atrodas Juglas krastmalā, kura ir pārdota citam īpašniekam un vienīgā ģimene, kas tur bija palikusi tika terorizēta.

Ļoti sarežģīts ir viens iesniegums, kurā tiek skartas vairāku paaudžu intereses. Vecāmāte sūdzas par savu meitu un znotu, kuriem ir 5 bērni. Abi regulāri lieto alkoholu, un neviens par bērniem neinteresējas. Vecāmāte visus 5 bērnus paņēma aizbildnībā un īrē 1 istabu privātmājā. Viņa savā laikā esot pieļāvusi kļūdu savu 3 istabu dzīvokli privatizējot uz meitas vārda. Tagad tur dzīvo meita viena pati un krāj parādus par īri un komunālajiem maksājumiem, elektrību utt. Mēs ar P.Hohrinu esam vairākkārt apmeklējuši šos cilvēkus un kopā ar sociālo dienestu G. Tretjaku kā mikrorajona inspektori mēģinājuši ar māti sastrādāties, taču viņa turpina piekopt tādu pašu dzīvesstilu un nevienam no piedāvātajiem variantiem nepiekrīt. Mēģinām panākt, lai 5 bērniem būtu, kur dzīvot un būtu kādas tiesības uz šo dzīvokli. Pagaidām neveiksmīgi un ģimene turpina degradēties tieši bērnu vecāku dēļ.

Konfliktsituācijas turpinās izglītības iestādēs. 2007. gadā ir saņemti 9 iesniegumi par bērnudārzēm un skolām: nebeidzamas ir cīņas 231. bērnudārza vadītājas un vecāku starpā, 154. bērnudārzā, 35. bērnudārza grupiņās audzinātāja aizvaino bērnus, iekausta. Bērnudārza „SIA Latvija Maxima” sūdzējās vecāki, ka viņu dēls nokritis pa kāpnēm bērnudārza teritorijā un vecāki nav tikuši informēti par šo gadījumu. Veicām pārbaudi un konstatējām, ka kāpnes ir tiešām sabrukušas un neremontētas un bērns varēja viegli nokrist. Aizrādījām bērnudārza vadītājai. Tika saņemti solījumi saremontēt kāpnes un turpmāk vecākus informēt par notikušo vienmēr savlaicīgi.

Neveselīga atmosfēra un konkurence valda Rīgas Klasiskajā ģimnāzijā. Jau ilgāku laiku notiek konflikts starp klases audzinātāju, bērniem un viņu vecākiem. Veicot pārbaudi atklājās, ka notiek bērnu un vecāku sacensības klasē, kam par iemeslu ir saskarsmes trūkums, uzvedības trūkums un prasme komunicēt. Skolā izdiskutējām un pamazām, tika veidoti kompromisa varianti konfliktsituācijas likvidēšanai.

Par Rīgas Horeogrāfijas vidusskolu sūdzējās meitenes māte, kuras meita bija atskaitīta no skolas. Bija radusies nopietna konfliktsituācija. Kopā ar R. Sprūžu un P.Hohrinu apmeklējām Rīgas Horeogrāfijas vidusskolu, runājām ar direktoru H.Ritenbegu un mācību daļas vadītāju J. Apini.

Dominē meitenes neattaisnoti kavējumi un tādēļ netiekot līdzī mācībām, lieks svars. Meitenes māte uzstāj, ka meitene atskaitīta nelikumīgi. Skola nepieņem, nav kompromisa variantu. Ar meiteni pašu parunāt neizdevās, jo māte uzskatīja, ka tas nav nepieciešams.

Līdz šim nav saņemtas sūdzības par modeļu aģentūrām, taču 2007. gadā saņemti 2 iesniegumi no meiteņu vecākiem par aģentūru „Nice”. Vecākiem ir pretenzijas par līguma tekstu, ko savulaik paši parakstījuši. Pie līguma laušanas aģentūrai ir jāmaksā lielas naudas summas. Šajā strīdus lietā ir iesaistīti arī juristi, jo uz sarunām neviena puse neiet un ir iespējama tiesvedība.

Visi šie jautājumi tika izskatīti, risināti un kontrolēti Bērnu tiesību aizsardzības komisijas sēdēs kopā ar iesaistīto institūciju pārstāvjiem.

Regulāri piedalos Vidzemes priekšpilsētas Administratīvās komisijas bērnu un jaunatnes lietu apakškomisijas darbā.

2007. gadā notika 23 komisijas sēdes, kurās izskatīti 422 administratīvie protokoli. Pārsvārā tās ir lietas par skolas neapmeklēšanu, atrašanos sabiedriskā vietā smēķējot vai ar atvērtu alkohola pudeli, vardarbību pret citiem bērniem, mazgadīgu bērnu atstāšanu bez uzraudzības u.c.

2007. gadā piedalījies 7 tiesas sēdēs, iepriekš iepazīstoties ar tiesas materiāliem. Lielākoties tās ir lietas par zādībām u.c. kā soda veidi parasti tie ir brīdinājumi vai audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošana nepilngadīgajiem.

Daudz uzmanības Vidzemes priekšpilsētā tika veltīts bērnu brīvā laika pavadīšanas iespējām. Ir tapuši jauni un labiekārtoti jau esošie rotaļu un sporta laukumi.

Bērniem bija iespēja piedalīties vasaras darba un atpūtas nometnēs. Tā 2007. gadā ar Sociālā dienesta atbalstu vasaras mēnešos to izmantoja 304 bērni.

Liela vērība Vidzemes priekšpilsētā tika veltīta preventīvajam darbam. Notiek aktīvs darbs Skolu BTAK un priekšpilsētas Skolēnu BTAK. Bērni apmainās ar pieredzi, organizē dažādus pasākumus Rīgas pilsētas mērogā un starp rajoniem. Ir izveidojusies vesela pasākumu sistēmā, kas ir vērsta uz bērnu pienākumiem ģimenē un sabiedrībā, par vardarbību, par audzināšanas jautājumiem un sadarbību ar klašu audzinātājiem ar sociālajiem pedagogiem, skolēniem.

Tā Vidzemes priekšpilsētas un Ziemeļu rajona BTAK jau tradicionāli rīko kopīgas diskusijas, izbraukuma seminārus, apmācības. Tika nopelnīta ekskursija uz Berlīni.

Liels atbalsts šajā darbā ir skolu sociālie pedagogi. To kopējais skaits Vidzemes priekšpilsētas skolās ir 33, un to vada metodiskās apvienības vadītāja L.Daniela.

Regulāri piedalos skolu sociālo pedagogu sanāksmēs. Parasti šajās sēdēs apmaināties ar informāciju, aktualitātēm, koordinējam darba plānus, pasākumus. Sniedzu sociālajiem pedagogiem arī individuālas konsultācijas, īpaši jaunajiem sociālajiem pedagogiem – 38. vsk., 16. vsk., 45. vsk., 74. vsk., 64. vsk. u.c. Sēdēs tiek izskatīti svarīgi jautājumi, piemēram, par Sociālā dienesta jautājumiem, par kārtību, kādā bērnus ievieto sociālās korekcijas klasēs, darba analīzi un atskaitēm

par pusaudžu nodarbinātību, par konfliktu risināšanu ģimenēs, par vardarbības faktiem, par palīdzību bērniem, kuri neapmeklē skolu, skolu un ģimeņu sadarbību, par aptaujas anketu izstrādi, pētījumu veikšanu u.c.

Kopīgi ar Vidzemes priekšpilsētas skolu BTAK tika veikts pētījums par klašu audzinātāju sociālo pedagogu un skolēnu savstarpējo sadarbību. Pētījumā piedalījās 7 skolas – Rīgas Hanzas vsk., 49. vsk., 74. vsk., 45. vsk., Juglas vsk., Ezerkrastu vsk. un 63. vsk., aktīvi anketējot respondentus. Saņemtais materiāls tika apkopots un izanalizēts. Rezultāti bija ļoti dažādi. Pētījuma rezultātus Vidzemes priekšpilsētas BTAK izskatīja kopā ar Ziemeļu rajona BTAK izbraukuma seminārā Rundāles un Mežotnes pilī. Atklājās, ka sadarbība ir ļoti nepieciešama, jo bērniem trūkst izpratnes par sociālā pedagoga un klašu audzinātāju darbu, ar ko tieši viņiem jānodarbojas un kādos gadījumos pie viņiem var griezties, ko prasīt. Klašu audzinātājiem viss laiks ir jāvelti tieši skolēnu audzināšanas darbam, palielinot arī audzināšanas stundu skaitu un uzlabojot kvalitāti.

Labs turpinājums tematam bija 2007. gada novembrī Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra rīkotā starptautiskā zinātniski-praktiskā konference „Sociālā pedagoga un klašu audzinātāju sadarbība. Inovācijas darbā”. Konferencē tika atsegtas problēmas, kas traucē šajā darbā. Galvenokārt, tā ir neizpratne par šīs sadarbības nozīmīgumu un nepieciešamību kopīga mērķa sasniegšanai. 2007. gads lika pamatus pastiprinātai uzmanībai audzināšanas darbam gan no pieaugušo, gan bērnu puses. Skolēni no BTAK piedalās komisijas darbā, radio raidījumu pārraidēs, TV gatavotajos sižetos, dažādos pasākumos, popularizējos Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra un Bērnu tiesību aizsardzības komisiju darbu. Kā aktīvākos pārstāvjus var minēt no 49. vsk., Purvciema vsk., 74. vsk., Juglas vsk., Rīgas Hanzas vsk., 64. vsk., Ezerkrastu vsk. u.c.

Katru pirmdienu piedalos RBTAC sanāsmēs, divas reizes mēnesī BTAK sēdēs, divas reizes mēnesī Administratīvās komisijas sēdēs, kā arī piedalos rajona skolu direktoru vietnieku audzināšanas darba sanāsmēs, pirmdienās un ceturtdienās notiek apmeklētāju pieņemšana un nepārtraukts darbs ar klientu iesniegumiem, konsultāciju sniegšanu, darbs ar bērniem, plānu un atskaišu gatavošana un citi darbi.

Vienlaikus ceļu savu kvalifikāciju gan starptautiskās konferencēs, semināros unursos. Vērtīgi ir pieredzes apmaiņas braucieni, piemēram, uz Bonnu Vācijā, kur apmeklējām Vācijas Bērnu tiesību aizsardzības centra filiāli. Tur iepazīnāties ar projektu „Vecāki un bērni līdz 3 gadiem”, kas ir domāts kā palīdzība vecākiem audzināt savus bērnus. Tur tiek organizētas arī vecāku tikšanās ar dažādiem speciālistiem, sniegtas konsultācijas. Viss tiek darīts, lai veicinātu bērnu attīstību.

L.Daniela 2007. gada novembrī tikās ar Madrides UNED Universitātes mācību spēkiem par iekļaujošo izglītību visiem skolēniem, neskatoties uz viņu īpašajām vajadzībām. Notika tikšanās ar

Spānijas Izglītības ministrijas pārstāvjiem, kuri informēja par izglītības sistēmu Spānijā t.sk. bērniem ar speciālajām un īpašajām vajadzībām.

Vidzemes priekšpilsētā mēs daudz palīdzam arī Bērnu tiesību aizsardzības komisiju bērniem organizējot sēdes, apmācības un dažādus pasākumus, kā arī dodot padomus.

Priekšlikumi turpmākajam darbam

Turpināt izvirzīt par galveno mērķi 2008. gadā audzināšanas jautājumu, izzinot un analizējot šo darbu kopā ar bērniem, ģimeni un skolu.

Analītiskā darbība:

- analizējot praktiskās dzīves situācijas, veikt kopsavilkumu par nepieciešamajām izmaiņām likumdošanā un ar to iepazīstināt atbildīgās amatpersonas;
- analizēt problēmjomas, kur nepieciešami papildresursi (Sociālā dienesta atbalsts, pedagogiskais atbalsts utt.) un ar rezultātiem iepazīstināt atbildīgās amatpersonas.

Materiālu sagatavošana, projektu un programmu izstrāde, konceptuālo priekšlikumu sagatavošana, dažādu pasākumu organizēšana:

- izstrādāt un pieteikt kādu bērnu un jauniešu līdzdalības projektu, lai saņemtu tam finansējumu.

Kvalifikācijas celšana:

- iegūt un analizēt informāciju par jaunumiem likumdošanā, par jaunākajām tendencēm sociālajā jomā un par ieteikumiem dažādiem problēmu risināšanas veidiem;
- iegūt doktora grādu (L.Daniela).

Preventīvais darbs ar bērniem:

- veicināt skolēnu iesaistīšanos problēmu risināšanā, popularizēt veiksmīgu pieredzi (piemēram, skolā tiek rakstīti zinātniski pētnieciskie darbi par jauniešu līdzdalību socializācijas veicināšanā un par sasniegtajiem rezultātiem varētu informēt arī citu skolu jauniešus, kas būtu gatavi šo pieredzi izmantot savā darbā).

**Vidzemes priekšpilsētas BTAK priekšsēdētāja
Lonija Spresle**

14. CENTRA RAJONA BĒRNU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS KOMISIJAS ATSKAITE PAR PAVEIKTO DARBU 2007. GADĀ

Rajona iedzīvotāju un izglītības iestāžu raksturojums

Pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes datiem uz 01.01.2007. Centra rajona kopējais iedzīvotāju skaits 26 966, tai skaitā, bērni vecumā no 0 - 6 gadiem **1531**, no 7 - 18 gadiem **2858**, kopā- **4389 bērni**.

Centra rajona administratīvajā teritorijā atrodas **24** izglītības iestādes, un tās ir sekojošas: **6** pirmsskolas izglītības iestādes, **17** vispārizglītojošās skolas, no tām: **1** - vispārizglītojošā vakara (maiņu) vidusskola, **1** - speciālā internātpamatskola, **1** skola bērniem ar runas un valodas traucējumiem (Rīgas 24.pamatskolā – logopēdiskās klases), **1** – interešu izglītības iestāde.

2007./2008.mācību gadā tika reorganizēta Rīgas 17.vidusskola, bet Rīgas I. Kozakēvičas Poļu vidusskola un Rīgas Ukrainu vidusskola tika pievienotas savas administratīvās teritorijas skolām (Latgales priekšpilsētai un Vidzemes priekšpilsētai). Līdz ar to Centra rajona vispārizglītojošo skolu skaits ir samazinājies.

2007.gadā veiktās bērnu tiesību ievērošanas pārbaudes un to rezultāti

Centra rajona sektorā no fiziskām un juridiskām personām, tai skaitā, ziņojumi no Uzticības tālruņa nodaļas, kopā saņemti **40** iesniegumi par iespējamiem bērnu tiesību pārkāpumiem.

Visos iesniegumos un ziņojumos minētajos gadījumos informācija tika pārbaudīta un veiktas darbības bērnu tiesību un interešu nodrošināšanai. Veicot pārbaudes izglītības iestādēs, lietu izskatīšanā tika pieaicināti skolu administrācijas pārstāvji, sociālie pedagogi, bērni un vecāki, bet atsevišķos gadījumos arī Izglītības, jaunatnes un sporta departamenta pārstāvji.

Šogad pārbaudes tika veiktas 11 izglītības iestādēs, no tām: 9 vispārizglītojošās skolās, 1 pirmsskolas izglītības iestādē, 1 interešu izglītības iestādē. 5 gadījumos tika ziņots par bērnu tiesību pārkāpumiem, ko veikuši pedagogi.

Iesniegumos un ziņojumos minētie bērnu tiesību pārkāpumi:

- psiholoģiskā, emocionālā un fiziskā vardarbība pret bērnu izglītības iestādē;
- skolēni ar uzvedības traucējumiem traucē pārējiem vienaudžiem mācību procesā un apdraud savu klasesbiedru drošību;
- vecāki savstarpējo konfliktu risināšanā izmanto savus nepilngadīgos bērnus;

- vecāki lūdz pārbaudīt skolas pieprasīto maksu par mācību grāmatām, kā arī līdzdalības maksu par interešu izglītības sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

Pārbaužu laikā konstatētie negatīvie aspekti, kas ietekmē bērna audzināšanas un izglītošanas procesu:

- bērnam mācību grūtības sastopamas vairākos mācību priekšmetos;
- pedagogiem un vecākiem ir atšķirīgi viedokļi par audzināšanas un disciplinēšanas metodēm;
- pedagogi nevēlas risināt skolēnu sekmības un uzvedības problēmas, tā risināšana tiek deleģēta sociālajam pedagogam;
- klašu audzinātāji nepievērš pietiekamu vērību bērnu savstarpējām attiecībām, novēloti sāk risināt bērna problēmas;
- klašu audzinātājiem ir nepietiekama sadarbība ar skolas sociālo pedagogu un psihologu bērnu problēmu izpētē, kas ļautu pareizi veikt sociāli pedagoģisko darbu;
- vecākiem ar zemiem ienākumiem nepietiek līdzekļu bērnu papildus apmācībai, kā arī viņus neapmierina sadārdzinātā līdzdalības maksa interešu izglītības programmās un maksa arī tajos gadījumos, ja bērns nodarbību nav apmeklējis;
- vecāki cenšas *ietaupīt* uz bērna rēķina, un bērns skolā neēd pusdienas;
- klasē bērns netiek pasargāts no fiziskas, psiholoģiskas un emocionālas vardarbības;
- skolēnu sekmes un uzvedību bieži vien ietekmē ģimeņu iekšējās problēmas (vecāku šķiršanās, krīzes situācijas, darbs ārzemēs), viņiem visbiežāk ir vērojamas sociālās novirzes uzvedībā;
- vecāki kādā atsevišķā aspektā vai vispārīgi nepilda bērna audzināšanas un izglītošanas pienākumus, nesadarbojas ar skolu un pedagogiem bērna problēmu risināšanā;
- vecāki atbalsta mācību stundu kavēšanu un nepatiesu attaisnojošo kavējumu iesniegšanu skolai;
- vecāki neinformē klašu audzinātājus par bērna veselības stāvokli un specifiskām īpatnībām, kā arī nepievērš uzmanību veselības problēmām.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 25. panta pirmo daļu un Konvencijas par bērna tiesībām 14. panta otro daļu, vecāku pienākums ir ierobežot sava bērna tiesības, lai tās netraucētu citām personām baudīt tiesības un brīvības. Bērna visatļautībā iegūtā pieredze traucē gan pašam bērnam integrēties sabiedrībā, gan sagādā problēmas vienaudžiem un pedagogiem. Pēc skolu administrācijas un sociālo pedagogu gan rakstveida, gan mutvārdu lūguma tika veiktas pārrunas skolās, kur sniedzu ieteikumus pedagogiem, vecākiem un bērniem. Dažas no lietām tika izskatītas arī Centra rajona bērnu tiesību aizsardzības komisijā, pieaicinot skolas sociālo pedagogu, bērna vecākus un pašu bērnu.

No bērnu tiesību nodrošināšanas aspekta prioritārajā *riska* mērķgrupā ir iekļaujami bērni, kuri ar pedagoģiskās sēdes lēmumu 9. klasi beidz ar liecību. 2006./2007.mācību gadā kopējais

9.klašu skolēnu skaits - 997 ; tai skaitā, skolu beidza ar liecību – 49 skolēni; no tiem - 14 palika uz otru gadu 9. klasē savā skolā, 2 - turpinās izglītību citā vispārējās izglītības iestādē, 11 - turpinās izglītību vakarskolu pamatizglītības programmā, 1 - turpinās izglītību profesionālās izglītības iestādē, 1 - turpinās izglītību „izlīdzinošajā ” izglītības programmā, 11 – nemācīsies.

Bērnām ir tiesības mācīties *korekcijas* klasēs, ja viņa attīstības un sociālās uzvedības problēmu dēļ ir radušās grūtības mācību satura apgūvē. Rīgas Raiņa 8.vakara (maiņu) vidusskolas četrās klasēs mācās 29 skolēni, kuriem ir minētās problēmas.

Konvencijas par bērna tiesībām 19. pants nosaka, ka bērni un jaunieši ir jāizsargā pret jebkādu vardarbību, paviršu izturēšanos, kamēr viņi atrodas vecāku vai citas personas aprūpē. Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma pirmā un trešā daļa nosaka pienākumu ziņot policijai par šiem nodarījumiem. Divos vardarbības gadījumos vērsāmies Valsts policijā ar lūgumu noskaidrot lietas apstākļus, veikt tiesu medicīnisko ekspertīzi un vainīgās personas saukt pie likumā noteiktās atbildības.

Vēl joprojām sastopamas ģimenes, kur agresivitāte kļuvusi par vecāku dzīvesveidu un audzināšanas stilu. Pārbaudes liecina, ka daudziem bērniem trūkst vecāku emocionāla atbalsta, lielu ļaunuma bērna attīstībai nodara arī vecāku lielā noslogotība un aizņemtība darbā, darbs ārzemēs, kas bieži saistās ar ģimenes finansiālajām grūtībām, ko var uzskatīt arī par vienu no emocionālās vardarbības veidiem pret bērnu.

Veiktās pārbaudēs liecina, ka Centra rajonā tika pārkāptas arī ģimeņu un bērna *sociālās tiesības*. Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10. pantu bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisku un intelektuālu attīstību. Centra rajonā trīs namos ģimenēm ar nepilngadīgajiem bērniem tika atslēgta ūdens padeve un apkure, kas būtiski apdraudēja bērnu veselību un radīja ģimenēm arī citas nopietnas problēmas. Bez tam vecāki, kuri izlikti no dzīvojamām telpām, vērsās Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrā ar iesniegumu, kurā lūdza palīdzību nodrošināt, lai pašvaldība ierādītu ģimenei dzīvojamo platību sociāli labvēlīgajā vidē, kas spētu nodrošināt pilnvērtīgu bērna attīstību.

Pēc skolas administrācijas lūguma esam veikuši nepieciešamās darbības, lai novērstu nepilngadīgo bērnu pulcēšanos un huligāniskās darbības neapdzīvotā un saimnieciskajai darbībai neizmantotajā ēkā Kr. Barona ielā 84, Rīgā, par ko Rīgas pašvaldības policija sastādīja aktus ēkas īpašniekam, kā arī sauca pie normatīvajos aktos noteiktās atbildības nepilngadīgo bērnu vecākus.

Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centrā tika saņemti divi iesniegumi – sūdzības par pašvaldības institūciju darbu. Vienā no sūdzībām bija par to, ka Vidzemes priekšpilsētas Sociālais dienests ģimenei nesniedz ģimenei ar bērnu pilnā apmērā sociālo palīdzību, bet otra par Rīgas bāriņtiesas speciālistiem, kas aizliedza atgriezt vecāku aprūpē nepilngadīgo bērnu. Abas sūdzības tika izskatītas, bet bērnu tiesību pārkāpumi netika konstatēti.

Pēc iedzīvotāju sniegtās informācijas, rajonā tika pievērsta uzmanība iespējamai bērnu izmantošanai erotisko un pornogrāfisko materiālu izplatīšanā. Gada laikā RPP Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļa konstatēja vienu šādu gadījumu, un vainīgās personas tika sauktas pie atbildības. Savukārt „Uzticības tālrunī” saņemtā informācija liecināja par to, ka vasaras brīvlaikā nelikumīgi tiek nodarbināta mazgadīga persona. Sadarbībā ar RPP Bērnu likumpārkāpumu profilakses nodaļu tika veikta pārbaude, kuras laikā pārkāpums tika konstatēts, un vainīgās personas tika sauktas pie atbildības.

Saskaņā ar 1999. gada 1. februārī apstiprināto Rīgas priekšpilsētas (rajonu) BTAK nolikumu, notikušas 10 sēdes, kurās izskatīta 29 lietas. Komisijas darbā aktīvi līdzdarbojās visas un pašvaldības un valsts institūcijas.

Centra rajona BTAK sēdēs piedalījās arī uzaicinātie pārstāvji no Valsts Probācijas dienesta Sabiedrībā izciešamo sodu daļas vecākā referente I. Dubkēviča, Resursu centra sievietēm „Marta” projekta „Juridiskā palīdzība sievietēm, kuras cieš no vardarbības ģimenē” vadītāja un juriste L. Bite un sociālā darbiniece E. Beinaroviča, s/o „Vecāki Rīgai” pārstāvis G. Bergmanis, Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas inspektore K. Veispale un skolu sociālie pedagogi.

Rajonā ir izveidots starpinstitucionālais sadarbības modelis bērnu tiesību jomā. Komisijas sēdēs tiek izskatītas un risinātas aktuālākās bērnu un ģimeņu problēmas, kā arī informācija par institūciju darbu bērnu tiesību nodrošināšanā, apkopoti priekšlikumi darbam ar bērniem un ģimenēm.

Turpinājās darbs Centra rajona bērnu un jauniešu lietu apakškomisijā, kur tika izskatītas **548** (+ 134) nepilngadīgo lietas, notikušas **50** sēdes.

Centra rajona bērnu un jaunatnes lietu apakškomisijas atskaite par 2007. gadu

Pārkāpts normatīvais akts	Lietu skaits	Izteikto brīdinājumu skaits	Izteiktie mutvārdu aizrādījumi	Izskatītas lietas pārkāpēju klātbūtnē	Izskatītas lietas pārkāpēju prombūtnē
RDN					
Nr. 45.3.1.1.	13	1	-	7	6
Nr. 45.3.1.4.	147	4	3	73	74
Nr. 45.3.3.	8	5	-	4	4
Nr.45 .3.7.2.	5	2	-	5	-
Nr. 45.3.7.4.	1	-	-	1	-

Nr. 45.3.7.5.	4	1	-	2	2
Nr. 45.3.9.2.	5	-	-	2	3
Nr. 45. 3.7.6.	90	86	1	40	50
Nr. 54.2.15.3	1	-	-	1	-
Nr. 54.3.2.	1	-	-	1	-
Nr. 80 4.1.	1	-	1	1	-
Nr. 80. 5.2.	96	3	-	49	45
Nr. 80. 5.5.	3	-	-	2	1
Nr. 80. 6.2.	3	2	-	1	2
Nr. 80. 6.6.	9	2	1	6	3
Nr. 80. 6.7.	5	-	-	2	3
Nr. 80 7.3.	44	-	1	22	22
LAPK					
42.1.1.d.	8	1	-	5	3
136.p.4.d.	3	-	-	3	-
171.p.1.d.	8	-	-	3	5
172.4.p.1.d.	2	-	-	2	-
173.p.1.d.	65	34	3	39	26
173.2.d.	7	1	-	3	4
173.p.3.d.	7	2	-	3	4
186.p.1.d.	5	1	-	1	4
186.p. 2.d.	1	-	1	1	-
187.p. 2.d.	5	-	-	2	3
187.p.2.d.	5	-	-	2	3
202.p.	1	-	-	1	-
Kopā	548	147	12	280	268

Kā liecina apkopotie dati, tad galvaspilsētā dzīvojošie bērni un jaunieši savu brīvo laiku visbiežāk vēlas pavadīt Vecrīgā un tās tuvākajā apkārtnē. Te tiek pārkāptas arī daudzas sabiedrībā pieņemtās uzvedības normas: pirkti un lietoti alkoholiskie dzērieni, smēķē uz ielas, skvēros, parkos un skolu tuvumā, kā arī ar izsmēķiem piegružo gājēju ietves, veikalos izdara zādzības, saviem vienaudžiem nodara miesas bojājumus, pazemes tuneļu un namu sienas apzīmē ar zīmējumiem un uzrakstiem, nokārto uz ielas savas dabiskās vajadzības, nodarbojas ar toksikomāniju un ubago u.c.

Centra rajonā visbiežāk konstatētie nepilngadīgo pārkāpumi ir: atrašanās sabiedriskā vietā ar atvērtu alkoholisko dzērienu iepakojumu (RDN 80.5.2.), smēķēšana sabiedriskās vietās (RD N 80.7.3.), izglītošanas un audzināšanas pienākumu nepildīšana (LAPK 173. panta 1. daļa).

Alkoholiskie dzērieni, kurus pārsvarā lieto nepilngadīgie, ir ne tikai mazalkoholiskie kokteiļi, alus, sidra, bet arī stiprie alkoholiskie dzērieni: brendijs „Bonaparts”, „Napoleons”, degvīns „LB „u.c. Līdz ar to Rīgas pilsētā būtu jāpastiprina kontrole un uzraudzība, lai alkohola un cigarešu pārdošana nepilngadīgajiem nenotiktu tirdzniecības vietās, nosakot lielāku atbildības pakāpi gan uzraudzības institūcijām, gan nepilngadīgo bērnu vecākiem, kā arī panākot sabiedrības iesaistīšanu minētās problēmas risināšanā, radot neiecietību un nosodījumu pret personām, kas labprātīgi nopērk nepilngadīgajiem alkoholiskos dzērienus.

Saskaņā ar likuma „*Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem*” 5.panta trešā daļa paredz, ka administratīvo pārkāpumu lietas un materiālus par pārkāpumiem izskata un audzinoša rakstura piespiedu līdzekli piemēro pašvaldības administratīvā komisija. 2007.gada beigās Centra rajona bērnu un jaunatnes lietu komisija uzsāka izskatīt pirmās šādas lietas, taču jau pašreiz bažas rada likuma un prakses nesakrītība, it īpaši par 6. pantā noteikto, ka bērnam ar sociālās uzvedības novirzēm var piemērot *dažādus* audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus (izteikt brīdinājumu, noteikt uzvedības ierobežojumus, veikt sabiedrisko darbu u.c.), lai viņu atturētu no pretlikumīgu darbību veikšanas, kā arī par 7. panta otrajā daļā un 14. pantā noteikto, ka bērnam var uzlikt par pienākumu ārstēties no alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu vai citas atkarības. Pašreiz minēto normu piemērošanā pastāv dažāda rakstura problēmas, jo pilsētā nav izstrādāta kārtība un piešķirti nepieciešamie resursi (cilvēku un finansiālie) uzraudzības institūcijām, kuru kompetencē ir likuma izpilde un kontrole. Arī bērnu un jaunatnes lietu apakškomisijas pieņemtajiem lēmumiem ir vairāk formāls raksturs, pašreiz bērnam var tikt piemērots tikai *viens* no audzinoša piespiedu līdzekļiem - brīdinājums.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 173. panta pirmā daļa paredz atbildību par nepilngadīgu bērnu audzināšanas un izglītošanas pienākumu nepildīšanu, ko izdarījuši vecāki vai personas, kas viņus aizstāj. Ņemot vērā, ka bērna audzināšana un izglītošana ir ilgstošs, nepārtraukts un sistemātisks process, bērnu un jaunatnes lietu apakškomisija pieņemot lēmumu ņem vērā to, ka ne jebkura bērna rīcība liecina par to, ka bērna vecāki nav pildījuši audzināšanas un izglītošanas pienākumus, tāpēc 6 lietās lietvedība tika izbeigta, izsakot aizrādījumu, bet 34 lietās – tika izteikts brīdinājums.

Darbs ar skolu BTAK

Darbošanās Centra rajona bērnu tiesību aizsardzības komisijā (turpmāk - Centra rajona skolu BTAK), skolēniem deva iespēju iepazīties ar bērnu tiesību aizsardzības speciālistu darbu, kā arī apgūt zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā, organizēt un piedalīties dažādos pasākumos.

Apkopotie dati liecina, ka Centra rajona skolu BTAK iesaistīto skolēnu aktivitātē vērojams gan līdzdalības pieaugums (2006./2007.m.g. II. semestrī), gan samazināšanās (2007./2008.m.g. I. semestrī). Tas izskaidrojams ar to, ka ir samazinājies Centra rajona skolu skaits (-3), 2 skolu BTAK (Rīgas 3. vidusskolas un Rīgas Centra humanitārās vidusskolas) tika izveidotas tikai gada beigās un savu darbību vēl nebija uzsākušas, bet 1 skolā (Rīgas sākumskolā „Valodiņa”) nav sociālā pedagoga.

Centra rajona skolu BTAK pārstāvjiem tika organizēti pasākumi, lai nodrošinātu bērniem tiesības izteikt savu viedokli par jautājumiem, kas tos skar skolā, ģimenē un sabiedrībā.

2007.gada janvārī un februārī tika apkopoti skolēnu aptaujas „Kā Tu jūties skolā?” rezultāti un sagatavota prezentācija Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra pasākumam „**Vardarbība sabiedrībā**” par tēmu „Mobings skolā”, kurā pasākuma dalībniekus un sociālos pedagogus iepazīstinājām ar saviem izstrādātajiem priekšlikumiem.

2007./2008.m.g I.semestrī Rīgas Centra rajona izglītības iestādēs tika veikta aptauja „Bērna sociālā diferenciacija skolā”, kurā tika aptaujāti 1042 skolēni. Aptaujas rezultāti liecina, ka lielākā daļa skolēnu (74%) skolā jūt atšķirību starp sevi un saviem klasesbiedriem. Par svarīgākajām atšķirībām viņi nosauca intereses un ārējo izskatu, kas var kļūt arī par dažādu pārdzīvojumu cēloni, tomēr starp atšķirību cēloņiem ir arī zināšanas un apģērbs. Kabatas naudas daudzumam gan nav būtiska lomu klasesbiedru starpā, to kā atšķirību cēloni nosauca apmēram 3% aptaujāto skolēnu.

Viena no svarīgākajām vajadzībām pusaudžiem ir būt pieņemtam vienaudžu grupā. Vairākums uzskata, ka klasē šīs grupas pastāv, bet grūtības sagādā paskaidrot, pēc kādiem kritērijiem vai pazīmēm viņi šajās grupās apvienojušies. Tikai daži apgalvo, ka apvienojušies pēc sekmēm, interesēm, rakstura, stila, naudas.

Turklāt klasēs veidojas savstarpēju attiecību hierarhija - spēcīgākās personības nelaiž garām iespēju kļūt par klases līderiem. Ņemot vērā aptaujas rezultātus, var spriest, ka par līderiem galvenokārt kļūst gudrākie un skaistākie, tikai pēc tam jautrākie, sabiedriskākie, „krutākie”, bagātākie un tie, kuriem ir slaveni vecāki.

Draugu izvēle ir sarežģīta problēma jebkurā vecumā, bet jo īpaši pusaudžiem. Viņiem ir svarīgi, lai klasē būtu kāds, kurš varētu tos uzklaut un saprast. Par galveno draudzības kritēriju skolēni aptaujā nosaukuši savstarpējo uzticēšanos un sapratni. Viņi savus draugus galvenokārt izvēlas, ņemot vērā viņu rakstura īpašības (72%), zināšanas (14%), bet tikai 5% apģērbu.

Gandrīz 92% skolēnu atzīst, ka skolā viņiem ir draugi, tomēr 8% nejūt piederību savam klases kolektīvam. Šiem bērniem ir grūtības veidot draudzīgas attiecības ar vienaudžiem, sadarboties ar citiem, un viņi var veidot atstumto bērnu daļu.

Aptaujā tika noskaidroti arī galvenie iemesli, kāpēc netiek apgūta mācību viela. Daudzi skolēni atzīst, ka viņiem ir grūtības izprast skolotāju skaidroto (42%), tomēr dažās skolās grūtības sekot līdzī pasniedzēja sniegtajai informācijai ir pat vairāk nekā pusei audzēkņu. Vēl 26% bērnu mācībām traucē klasesbiedri, jo skolotāji nav spējuši mācību stundu laikā nodrošināt disciplīnu. Savukārt 6% bērnu nav neviena, kas palīdzētu mācībās.

Pusaudži aptaujā atzina, ka vēlas, lai skolotāji pret viņiem izturētos kā sev līdzvērtīgiem. Taču šis nav viegls vecums un šajā laikā nereti gribas ieņemt pretēju pozīciju visam, paust galēju viedokli un šāda attieksme visbiežāk izraisa konflikta situācijas.

Noslēguma pasākumā „Vai skola māca dzīvot labāk?” tika apkopoti un analizēti iegūtie dati, uzklasīti skolu sociālo pedagogu un skolēnu, vecāku padomes pārstāvju Rīgas bērnu tiesību aizsardzības centra viedokļi un ieteikumi..

Pasākuma aktīvi līdzdarbojās Rīgas N. Draudziņas ģimnāzija, Rīgas Valsts 1.ģimnāzija, Rīgas Ļ. Tolstoja krievu vidusskola, Rīgas 99. vidusskola, Rīgas V.Zālīša pamatskola, Rīgas Centra sākumskola, Rīgas Centra daiļamatniecības pamatskola, Rīgas 24. pamatskola un Rīgas M.Lomonosova krievu vidusskola.

Apkopotie ieteikumi tiks izmantoti skolu sociālo pedagogu darbā un aptauja bija ļoti būtiska, lai noskaidrotu kā jūtas mūsdienu pusaudzis.

Centra rajona skolu BTAK izveidojusies laba sadarbība ar Vidzemes priekšpilsētas Sociālo pakalpojuma daļas ģimenēm ar bērniem darbiniekiem. Maznodrošināto ģimeņu bērni tika uzaicināti piedalīties **Bērnu aizsardzības dienai veltītajā pasākumā**, kur rokdarbu darbnīca iemācījām viņiem gatavot interesantas rotaļlietas no dabas materiāla un kolāžas. Savukārt divus pasākumus noorganizējām dienas centra „Rīdze ” pensionāriem, kuri mūsu mājīgajās telpās kopā ar mums svinēja Lieldienas un Ziemassvētkus.

Rīgas GPP 1. iecirkņa NLI un Pašvaldības policijas BLPN darbinieki iepazīstināja skolu BTAK pārstāvjus ar Rīgas domes sabiedriskās kārtības noteikumiem, Administratīvo pārkāpumu kodeksu, Bērnu tiesību aizsardzības likumu u.c. normatīvajiem aktiem, kas skar bērna tiesības un pienākumus, bērna tiesību ierobežojumus. Bērniem tika demonstrētas divas mācību īsfilmas - „Piecpadsmitā dzimšanas diena” un „Izvēlies savu ceļu pareizi”.

Centra rajona skolu BTAK piedalījās:

- Eiropas Komisijas sagatavotajā bērnu un jauniešu aptaujā „Tu un Eiropas Savienība”.
- „Lielās serdes” rīkotajā aptaujā par klases audzinātāja un sociālā pedagoga sadarbību.

- Rīgas Ļ.Tolstoja krievu vidusskolas un Rīgas M.Lomonosova krievu vidusskolas skolu BTAK piedalījās Radio pārraidē „Doma laukums” (2 pārraides).
- Rīgas Daiļamatniecības pamatskolas skolas BTAK pārstāvji piedalījās konferencē *Mediācija skolā - kas tas ir?*, kur apguva teoriju un praktiskās iemaņas, kā atrisināt konfliktus savu vienaudžu vidū ar meditācijas palīdzību, un starptautiskajā konferencē *„Vardarbība mēdijos: cēloņi un sekas”*.
- Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra un LU rīkotajā starptautiskajā konferencē.

Priekšlikumi turpmākajam darbam

1. Centra rajona skolās aktualizēt audzināšanas darbu visās iespējamās pedagoģiskajās un juridiskajās darba formās.
2. Centra rajonā uzraudzīt un kontrolēt Bērnu tiesību aizsardzības likuma un citu tiesisko aktu ievērošanu.
3. Analizēt un izvērtēt sociālā dienesta darbu ar ģimenēm, kurām bērni ievietoti ārpusģimenes aprūpē vai ilgstoši atrodas internātskolās.
4. Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības komisijas sēdēs aktualizēt jautājumu par pašvaldības noteikto kompetenci likuma „Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” izpildi.
5. Sekmēt mērķtiecīgu izglītojošo pasākumu un semināru organizēšanu par bērnu tiesību jautājumiem pedagogiem, sociālajiem pedagogiem un skolu BTAK pārstāvjiem.
6. Veicināt skolēnu aktivitāti un līdzdalību Rīgas Bērnu tiesību aizsardzības centra un Centra rajona skolu BTAK rīkotajos pasākumos.
7. Aktualizēt un informēt sabiedrību par Centra rajona skolu BTAK darbu Latvijas Radio 4, žurnālā „Mūsu rajons” un www.bernutiesibas.lv., avīzē „Nākotnes vārdā”.

Centra rajona BTAK priekšsēdētāja
Lūcija Bikovska

15. RBTAC PRIEKŠLIKUMI

2008. GADA DARBA UZLABOŠANAI

1. Izzināt Rīgas skolu bērnu audzināšanas saturu, principus, metodes, organizācijas formas un to ietekmi uz bērna personību (Bērnu tiesību aizsardzības likums u.c. normatīvie akti).
2. Izzināt bērnu, bērnu vecāku, skolu pedagoģiskā kolektīva, bērnu tiesību aizsardzības institūciju, kā arī visas sabiedrības viedokli par bērnu audzināšanu skolās un ģimenē.
3. Iepriekšminētās tēmas iegūto datu apkopojums un analīze salīdzinājumā ar bērnu tiesību nodrošināšanu (pedagoģiskais, psiholoģiskais un juridiskais aspekts).
4. Priekšlikumu izstrāde audzināšanas darba uzlabošanai Rīgas skolās, iesaistot bērnus no Rīgas raj./ pr-tu BTAK, skolu BTAK un citu institūciju līdzdarbības. Noorganizēt starptautisku konferenci par audzināšanas jautājumiem (2008. gada novembrī).
5. RBTAC turpināt pilnveidot sadarbību starp institūcijām bērnu tiesību aizsardzībā Rīgā– iesaistot rajonu (priekšpilsētu) BTAK un visu skolu BTAK, kā arī bērnu vecākus konkrētu jautājumu risināšanā un sadarbības nodrošināšanā.
6. Pilnveidot kontroles un uzraudzības sistēmu RBTAC (saturu, formas, metodes, dokumentācija u.c.). Sekmēt mērķtiecīgu RBTAC darbinieku un citu speciālistu kvalifikācijas celšanu, organizējot darba pieredzes apmaiņu u.c. pasākumus.
7. Kontrolēt maznodrošināto ģimeņu un policijas uzskaitē esošo bērnu iesaistīšanu vasaras darba un atpūtas nometnēs.
8. Dažādu projektu izstrāde; metodisko materiālu izdošana par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem skolām, pirmskolas iestādēm, bērnu vecākiem u.c. sociālo grupu izglītošanai.
9. Patstāvīgs darbs ar klientiem, kuri ierodas RBTAC- viņu sūdzībām, pastāvīgas pārbaudes viņu dzīves vietās, juridiskas, psiholoģiskas, pedagoģiskas palīdzības sniegšana, dažādu procesuālo dokumentu sagatavošanā maznodrošinātām personām. Kontrole par iesniegtajām sūdzībām un to rezultativitāte. Iepazīšanās ar tiesu materiāliem un piedalīšanās tiesu sēdēs.

10. Turpināt analītiski – informatīvās sistēmas sakārtošanu bērnu tiesību aizsardzības jomā, analizēt un pētīt situāciju bērnu tiesību nodrošināšanā, pamatojoties uz valsts un pašvaldības institūciju statistiku, apkopot un sniegt priekšlikumus situācijas uzlabošanai.